

Publicatieblad

van de Europese Unie

C 215

Uitgave
in de Nederlandse taal

Mededelingen en bekendmakingen

60e jaargang

5 juli 2017

Inhoud

II *Mededelingen*

MEDEDELINGEN VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN INSTANTIES VAN DE EUROPESE UNIE

Europese Commissie

2017/C 215/01	Mededeling van de Commissie — Richtsnoeren inzake niet-financiële rapportage (methodologie voor het rapporteren van niet-financiële informatie)	1
---------------	---	---

IV *Informatie*

INFORMATIE AFKOMSTIG VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN INSTANTIES VAN DE EUROPESE UNIE

Raad

2017/C 215/02	EU-actieplan inzake drugs (2017-2020)	21
---------------	---	----

Europese Commissie

2017/C 215/03	Wisselkoersen van de euro	59
---------------	---------------------------------	----

NL

2017/C 215/04	Uitvoeringsbesluit van de Commissie van 4 juli 2017 betreffende de financiering van het werkprogramma 2017 inzake opleiding op het gebied van voedsel- en voederveiligheid, diergezondheid, dierenwelzijn en plantgezondheid in het kader van het programma „Betere opleiding voor veiliger voedsel”	60
2017/C 215/05	Benoeming waarnemend raadadviseur-auditeur in handelsprocedures	66

V Bekendmakingen

PROCEDURES IN VERBAND MET DE UITVOERING VAN HET GEMEENSCHAPPELIJK MEDEDINGINGSBELEID

Europese Commissie

2017/C 215/06	Voorafgaande aanmelding van een concentratie (Zaak M.8493 — Deere & Company/Wirtgen) ⁽¹⁾	67
2017/C 215/07	Voorafgaande aanmelding van een concentratie (Zaak M.8534 — Bouygues Immobilier/Accor/Nextdoor) — Voor de vereenvoudigde procedure in aanmerking komende zaak ⁽¹⁾	68

⁽¹⁾ Voor de EER relevante tekst.

II

(Mededelingen)

MEDEDELINGEN VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN INSTANTIES VAN
DE EUROPESE UNIE

EUROPESE COMMISSIE

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

Richtsnoeren inzake niet-financiële rapportage

(methodologie voor het rapporteren van niet-financiële informatie)

(2017/C 215/01)

Inhoud

	<i>Bladzijde</i>
1. Inleiding	1
2. Doel	4
3. Sleutelbeginselen	5
3.1. Bekendmaken van materiële informatie	5
3.2. Eerlijk, evenwichtig en begrijpelijk	7
3.3. Veelomvattend maar bondig	7
3.4. Strategisch en prospectief	8
3.5. Gericht op stakeholders	9
3.6. Consistent en coherent	9
4. Inhoud	9
4.1. Bedrijfsmodel	10
4.2. Beleid en zorgvuldigheid	10
4.3. Resultaat	12
4.4. Voornaamste risico's en het beheer ervan	12
4.5. Essentiële prestatie-indicatoren	13
4.6. Thematische aspecten	14
5. Rapportagekaders	19
6. Bekendmaken van informatie over diversiteit in het bestuur	19

1 INLEIDING

Richtlijn 2014/95/EU van het Europees Parlement en de Raad ⁽¹⁾ betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen („de richtlijn”) is op 6 december 2014 in werking getreden. Deze richtlijn wijzigt Richtlijn 2013/34/EU ⁽²⁾ betreffende de jaarlijkse financiële overzichten, geconsolideerde financiële overzichten en aanverwante verslagen van bepaalde ondernemingsvormen. De betrokken ondernemingen beginnen de richtlijn vanaf 2018 toe te passen met betrekking tot informatie betreffende het boekjaar 2017.

⁽¹⁾ PB L 330 van 15.11.2014, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 182 van 29.6.2013, blz. 19.

Een grotere transparantie zal bedrijven naar verwachting ⁽¹⁾ veerkrachtiger maken en beter laten presteren, zowel in financieel als niet-financieel opzicht. In de loop van de jaren zal dit leiden tot robuustere groei en werkgelegenheid en een groeiend vertrouwen onder stakeholders, inclusief investeerders en consumenten. Transparant bedrijfsbeheer is ook verenigbaar met langeretermijninvesteringen.

De vereisten wat betreft bekendmaking van niet-financiële informatie gelden voor bepaalde grote ondernemingen met meer dan 500 werknemers, omdat de kosten om kleine en middelgrote ondernemingen te verplichten deze toe te passen hoger zouden kunnen zijn dan de voordelen. Deze aanpak zorgt ervoor dat de administratieve lasten zich tot een minimum beperken. Ondernemingen worden verplicht om, in plaats van een volledig, gedetailleerd verslag uit te brengen, relevante, nuttige informatie bekend te maken die noodzakelijk is om inzicht te verwerven in hun ontwikkeling, prestaties, positie en de impact van hun activiteiten. Voorts kan bekendmaking van informatie op het niveau van de groep plaatsvinden in plaats van door elk individueel filiaal binnen een groep. De richtlijn geeft ondernemingen ook significante flexibiliteit om relevante informatie bekend te maken op de wijze die zij het nuttigst vinden, inclusief in een afzonderlijk verslag. Ondernemingen kunnen steunen op internationale, EU-gebaseerde of nationale kaders.

Passende bekendmaking van niet-financiële informatie is een essentieel element om duurzame financiering mogelijk te maken. De Europese Commissie heeft op 28 oktober 2016 besloten tot oprichting van een deskundigengroep op hoog niveau inzake duurzame financiering. Een en ander bouwt op de doelstelling van de Commissie om een overkoepelende en veelomvattende EU-strategie inzake duurzame financiering als onderdeel van de kapitaalmarktenunie te ontwikkelen. De groep zal naar verwachting aan de Commissie een pakket beleidsaanbevelingen voorleggen tegen eind 2017.

De VN-doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling en het Akkoord van Parijs

Ingevolge de global 2030 Agenda, aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in september 2015, heeft de Europese Commissie op 22 november 2016 haar mededeling „De volgende stappen voor een duurzame Europese toekomst” gepubliceerd ⁽²⁾. De informatievereisten uit hoofde van de richtlijn vormen een belangrijke bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen inzake duurzame ontwikkeling, bijvoorbeeld doelstelling 12 inzake het zorgen voor duurzame consumptie- en productiepatronen ⁽³⁾ en doelstelling 5 inzake de verwezenlijking van gendergelijkheid en gelijkberechtiging van alle vrouwen en meisjes ⁽⁴⁾.

Die vereisten dragen eveneens bij aan het implementeren van het klimaatakkoord van Parijs, en met name zal grotere transparantie naar verwachting leiden tot financiële stromen die meer verenigbaar zijn met een traject richting lage broeikasgasemissies en klimaatbestendige ontwikkeling.

Financial Stability Board

Op verzoek van de ministers van Financiën van de G20 en de gouverneurs van de centrale banken heeft de Financial Stability Board (FSB) in december 2015 een door de industrie geleide taskforce opgericht om aanbevelingen te ontwikkelen voor vrijwillige bekendmakingen van informatie over klimaatgerelateerd financieel risico. Dit vormt een aanvulling op de werkzaamheden uitgevoerd door de Green Finance Study Group van de G20.

De werkzaamheden van de taskforce zijn nauwlettend gevolgd en zoveel mogelijk in aanmerking genomen in deze richtsnoeren ⁽⁵⁾. In het algemeen hebben de aanbevelingen van de taskforce betrekking op gebieden die reeds zijn vastgesteld in de richtlijn, zoals bestuur, strategie, risicobeheer en meetstandaarden.

De niet-bindende richtsnoeren

Artikel 2 van de richtlijn spreekt van „richtsnoeren voor de rapportage” en bepaalt: „De Commissie stelt niet-bindende richtsnoeren op inzake de methodologie voor de rapportage van niet-financiële informatie, met inbegrip van algemene en sectorale niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren, om de rapportering van relevante, nuttige en vergelijkbare niet-financiële informatie door ondernemingen te vergemakkelijken [...]”.

Overweging 17 van de richtlijn bepaalt in verband met de opstelling van de richtsnoeren: „De Commissie moet de huidige goede praktijken, de internationale ontwikkelingen en de resultaten van aanverwante initiatieven van de Unie in aanmerking nemen.”.

⁽¹⁾ In de richtsnoeren wordt duidelijkheidshalve „onderneming” gebruikt wanneer verwezen wordt naar de rapporterende „entiteit”, ongeacht of het één onderneming dan wel een „groep” via zijn moederonderneming betreft.

⁽²⁾ COM(2016) 739 final.

⁽³⁾ Target 12.6: „Encourage companies, especially large and transnational companies, to adopt sustainable practices and to integrate sustainability information into their reporting cycle”.

⁽⁴⁾ Target 5.5: „Ensure women's full and effective participation and equal opportunities for leadership at all levels of decision making in political, economic and public life”.

⁽⁵⁾ Het eindrapport van de taskforce wordt verwacht voor de top van de G20 op 7 en 8 juli 2017.

Los daarvan kunnen ondernemingen ervoor kiezen algemeen aanvaarde rapportagekaders van hoge kwaliteit te gebruiken, en dit gedeeltelijk of volledig conform. Zij kunnen steunen op internationale, EU-gebaseerde of nationale kaders en in dat geval het kader (de kaders) specificeren die zij gebruiken.

De Commissie moedigt bedrijven aan om gebruik te maken van de flexibiliteit op grond van de richtlijn bij het bekendmaken van niet-financiële informatie. De richtsnoeren zijn niet bedoeld om innovatie op het stuk van rapportagepraktijken te hinderen.

Publieke raadpleging ⁽¹⁾

De Commissie heeft uitvoerige publieke raadplegingen gehouden, inclusief een brede webgebaseerde publieke raadpleging. Het raadplegingsproces omvatte ook interviews met deskundigen, workshops met stakeholders en raadpleging van de bovengenoemde deskundigengroep op hoog niveau inzake duurzame financiering.

Nationale, EU-gebaseerde en internationale kaders

Bij de opstelling van deze richtsnoeren heeft de Commissie nationale, EU-gebaseerde en internationale kaders beoordeeld. De richtsnoeren hebben veel te danken aan het leiderschap en de kennis van de organisaties achter deze kaders. Met name bouwen de beginselen en inhoud beschreven in dit document grotendeels op kaders zoals:

- het CDP (voorheen the Carbon Disclosure Project);
- de Climate Disclosure Standards Board;
- het OESO-richtsnoer inzake de zorgvuldigheidseisen voor verantwoorde bevoorradingsketens van bodemschatten uit door conflicten getroffen gebieden en risicogebieden, en de toevoegingen;
- het systeem voor milieumanagement en audit (EMAS) en de desbetreffende sectorale referentiedocumenten;
- de KPI's voor Environmental, Social, Governance (ESG), a Guideline for the Integration of ESG into Financial Analysis and Corporate Valuation van de Europese Federatie van Verenigingen van Financiële Analisten;
- het Global Reporting Initiative;
- de richtsnoeren van de FAO-OESO voor een verantwoord beheer van de landbouwketens;
- de Guidance on the Strategic Report van de Britse Financial Reporting Council;
- de richtlijnen voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling;
- het Guiding Principles Reporting Framework on Business and Human Rights;
- ISO 26000 van de Internationale Organisatie voor normalisatie;
- het International Integrated Reporting Framework;
- de Model Guidance on reporting ESG information to investors van het Sustainable Stock Exchanges Initiative van de VN;
- het Natural Capital Protocol;

⁽¹⁾ Nadere informatie over het publieke-raadplegingsproces is te vinden op http://ec.europa.eu/finance/company-reporting/non-financial-reporting/index_en.htm#related-documents.

- de Product and Organisation Environmental Footprint Guides;
- de Sustainability Accounting Standards Board;
- de duurzaamheidscode van de Duitse Raad voor duurzame ontwikkeling;
- de Tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid van de Internationale Arbeidsorganisatie;
- het Global Compact van de Verenigde Naties (VN);
- de UN Sustainable Development Goals, Resolution of 25 September 2015 transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development;
- de leidende beginselen van de VN inzake het bedrijfsleven en mensenrechten, tot uitvoering van het VN-kader „Protect, Respect and Remedy”.

Belangrijk

Dit document is opgesteld ingevolge artikel 2 van Richtlijn 2014/95/EU om de betrokken ondernemingen te helpen bij het bekendmaken van niet-financiële informatie op een relevante, nuttige, consistente en meer vergelijkbare manier. Deze mededeling voorziet in niet-bindende richtsnoeren, en schept geen nieuwe juridische verplichtingen. Voor zover deze mededeling Richtlijn 2014/95/EU kan interpreteren, laat het standpunt van de Commissie een interpretatie van deze richtlijn die door het Hof van Justitie van de Europese Unie kan worden uitgebracht onverlet. Ondernemingen die deze richtsnoeren gebruiken kunnen ook steunen op internationale, EU-gebaseerde of nationale kaders. Dit document vormt geen technische norm, en noch de opstellers van niet-financiële verklaringen noch een partij, ongeacht of deze namens een opsteller of anderszins handelt, mag stellen dat niet-financiële verklaringen in overeenstemming zijn met dit document.

2 DOEL

Doel van deze richtsnoeren is om ondernemingen te helpen bij het bekendmaken van kwalitatief hoogstaande, relevante, nuttige, consistente en meer vergelijkbare niet-financiële (ecologische, sociale en bestuurlijke) informatie op een wijze die veerkrachtige en duurzame groei en werkgelegenheid bevordert en voor transparantie voor stakeholders zorgt. Deze niet-bindende richtsnoeren worden voorgesteld binnen het toepassingsgebied van de rapportagevereisten waarin op grond van de richtlijn wordt voorzien. Zij zijn bedoeld om ondernemingen te helpen met het opstellen van relevante, nuttige, beknopte niet-financiële verklaringen volgens de vereisten van de richtlijn. Er zijn significante inspanningen gedaan om nodeloze administratieve rompslomp, clichématige informatie of een loutere afvinkoefening te vermijden.

Onderhavige niet-bindende richtsnoeren leggen de nadruk op relevante, nuttige en vergelijkbare niet-financiële informatie in overeenstemming met artikel 2 van Richtlijn 2014/95/EU betreffende de bekendmaking van niet-financiële informatie en informatie inzake diversiteit door bepaalde grote ondernemingen en groepen.

Voorliggend advies richt zich tot de ondernemingen die op grond van de richtlijn niet-financiële informatie in hun bestuursverslag moeten bekendmaken. De niet-bindende richtsnoeren kunnen echter beste praktijk vormen voor alle ondernemingen die niet-financiële informatie bekendmaken, met inbegrip van andere ondernemingen die niet binnen de werkingssfeer van de richtlijn vallen.

De Europese Commissie heeft deze richtsnoeren opgesteld om een op beginselen gebaseerde methode te ontwikkelen die relevant is voor ondernemingen in alle economische sectoren, en die hen helpt bij het bekendmaken van relevante, nuttige en vergelijkbare niet-financiële informatie. De Commissie heeft daartoe rekening gehouden met beste praktijken, relevante ontwikkelingen en de resultaten van aanverwante initiatieven, zowel binnen de EU als op internationaal niveau.

Onderhavige richtsnoeren worden geformuleerd in de context van het bestuursverslag. Een andere presentatie van het niet-financiële verklaring is echter mogelijk op grond van artikel 1 van de richtlijn.

Het is de bedoeling om evenwichtig en flexibel advies te verstrekken inzake de rapportage van niet-financiële informatie op een wijze die ondernemingen helpt materiële informatie op consistente en coherente wijze bekend te maken. Onderhavige richtsnoeren moeten zoveel mogelijk bijdragen aan vergelijkbaarheid tussen ondernemingen en sectoren.

Deze aanpak erkent dat er velerlei betrokken bedrijven en sectoren en omstandigheden zijn die ondernemingen moeten weergeven in hun rapportage. Er zijn significante inspanningen gedaan om een standaardbenadering en een al te prescriptieve methodologie te vermijden.

De richtsnoeren erkennen het belang van verbanden en onderlinge verbanden van informatie (koppeling), ongeacht of het gaat om verschillende aspecten van niet-financiële informatie dan wel om financiële en niet-financiële informatie.

3 SLEUTELBEGINSELEN

3.1 Bekendmaken van materiële informatie

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt:

„[...] in het bestuursverslag een niet-financiële verklaring met informatie op(nemen), in de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de onderneming [...]”.

Materialiteit is een begrip dat reeds gebruikelijk is onder opstellers, auditors en gebruikers van financiële informatie. Een grondig inzicht van een onderneming in de sleutelcomponenten van haar waardeketen helpt bij het vaststellen van sleutelvraagstukken en beoordelen wat informatie materieel maakt.

Artikel 2, lid 16, van de jaarrekeningrichtlijn (2013/34/EU) definieert van materieel belang als volgt „de hoedanigheid van informatie waarvan redelijkerwijze kan worden verwacht dat de weglating of onjuiste vermelding ervan de beslissingen die een gebruiker op basis van de financiële overzichten van een onderneming neemt, zou kunnen beïnvloeden. Het materieel belang van afzonderlijke posten wordt beoordeeld in de context van andere gelijkaardige posten”.

De richtlijn voert een nieuw element in dat in aanmerking moet worden genomen bij de beoordeling van de materialiteit van niet-financiële informatie door te verwijzen naar *informatie* „in de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de effecten van haar activiteiten” ⁽¹⁾.

Overweging 8 van de richtlijn luidt als volgt: „de onder deze richtlijn vallende ondernemingen moeten afdoende informatie verstrekken over aangelegenheden die zeer waarschijnlijk tot de verwerking van belangrijke risico's op ernstige effecten, evenals over ernstige effecten die zich reeds hebben voorgedaan” ⁽²⁾ [...]”.

De impact van de activiteiten van de onderneming is een relevante overweging bij de bekendmaking van niet-financiële informatie. Effecten kunnen positief of negatief zijn. Materiële informatie dient betrekking te hebben op beide op een duidelijke en evenwichtige wijze. Van de niet-financiële verklaring wordt verwacht dat zij een eerlijke kijk van een onderneming uitdrukt op de informatie die de relevante stakeholders nodig hebben.

Materiële informatie moet in een context worden beoordeeld. Informatie die in een bepaalde context materieel kan zijn, is dat in een andere context misschien niet. Welke onderwerpen in aanmerking worden genomen voor opname in de niet-financiële verklaring heeft specifiek te maken met de omstandigheden waarin het bedrijf zich bevindt, rekening houdend met concrete situaties en sectorale overwegingen. Ondernemingen binnen een sector worden waarschijnlijk met vergelijkbare ecologische, sociale en bestuurlijke uitdagingen geconfronteerd, bijvoorbeeld vanwege de hulpbronnen waarvan zij afhankelijk kunnen zijn om goederen en diensten te produceren of de effecten die zij kunnen hebben op mensen, de samenleving en het milieu. Het kan bijgevolg aangewezen zijn relevante niet-financiële informatie van ondernemingen in dezelfde sector direct met elkaar te vergelijken.

Ondernemingen kunnen over velerlei onderwerpen rapporteren. Een onderneming beoordeelt welke informatie materieel is op basis van haar analyse van hoe belangrijk die informatie is om inzicht te krijgen in haar ontwikkeling, prestaties, positie en impact. Bij deze beoordeling van de materialiteit moet rekening worden gehouden met interne en externe factoren ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Artikel 1, lid 1, van de richtlijn.

⁽²⁾ Overweging 8 van de richtlijn bepaalt voorts: „[] de ernst van die effecten moet beoordeeld worden naar gelang hun omvang en belang. De risico's op negatieve effecten kunnen voortvloeien uit de activiteiten van de onderneming zelf of verband houden met haar bedrijfsactiviteiten en, waar relevant en evenredig, haar producten, diensten en zakenrelaties, met inbegrip van de toeleverings- en onderaannemingsketen”.

⁽³⁾ Ondernemingen kunnen bijvoorbeeld gebruikmaken van de voorlopige analyse waarvan sprake in bijlage I van de EMAS-verordening (Verordening (EG) nr. 1221/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32009R1221>).

Voorbeeld en KPI's

Een bank kan oordelen dat haar eigen waterverbruik in kantoren en bijkantoren geen kwestie van materieel belang is om op te nemen in haar bestuursverslag. De bank kan echter oordelen dat de sociale en milieueffecten van projecten die zij financiert en haar rol in de ondersteuning van de reële economie van een stad, een regio of een land materiële informatie is.

Een aantal factoren kan in aanmerking worden genomen bij de beoordeling van de materialiteit van informatie. Daartoe behoren:

- *Bedrijfsmodel, bedrijfsstrategie en voornaamste risico's*: de doelstellingen, strategieën, beheeraanpak en -systemen, waarden, materiële en immateriële activa, waardeketen en voornaamste risico's van een onderneming zijn relevante punten van overweging.
- *Belangrijkste sectorale kwesties*: Hetzelfde soort vraagstukken zal waarschijnlijk materieel zijn voor ondernemingen die in dezelfde sector opereren of leveringsketens delen. Onderwerpen die reeds door concurrenten, klanten of leveranciers zijn vastgesteld, zullen waarschijnlijk relevant zijn voor een onderneming ⁽¹⁾.
- *Belangen en verwachtingen van relevante stakeholders*: van ondernemingen wordt verwacht dat zij zich inlaten met de relevante stakeholders en een goed inzicht proberen te verkrijgen in hun belangen en preoccupaties.
- *Impact van de activiteiten*: Van ondernemingen wordt verwacht dat zij de feitelijke en potentiële ernst en frequentie van effecten in aanmerking nemen. Daartoe behoren effecten van hun producten, diensten, en hun zakelijke betrekkingen (inclusief aspecten die met de leveringsketen verband houden).
- *Factoren in verband met overheidsbeleid en regelgeving*: Overheidsbeleid en regelgeving kunnen een effect hebben op de specifieke omstandigheden van een onderneming en van invloed zijn op de materialiteit.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan oordelen dat effecten via haar upstreamleveringsketen relevante en materiële kwesties zijn en dienovereenkomstig daarover rapporteren. Effecten kunnen direct of indirect zijn. Een producent van mineraalwater bijvoorbeeld kan specifieke maatregelen in aanmerking nemen die werden genomen om de waterhulpbronnen te beschermen waarvan hij afhankelijk is.

Ondernemingen kunnen hun bestuursregelingen en -processen toelichten die gebruikt worden om hun materialiteitsbeoordeling te verrichten ⁽²⁾.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming die, direct of via haar leveringsketen, effecten heeft op landgebruik en verandering in het ecosysteem (bijvoorbeeld ontbossing), kan passende informatie over de aangewende zorgvuldigheid overwegen.

Materialiteitsbeoordelingen moeten op gezette tijden geëvalueerd worden om ervoor te zorgen dat de gerapporteerde vraagstukken materieel blijven. Evaluaties moeten frequenter plaatsvinden in de meest dynamische en innovatieve ondernemingen en sectoren, of in ondernemingen die hun bedrijfsmodel of -beleid wijzigen of aanpassen, inclusief met betrekking tot zorgvuldigheid. Zij kunnen echter minder frequent zijn in meer stabiele omstandigheden.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming die betrokken is bij de leveringsketen van mineralen afkomstig uit conflict- en hoogrisicogebieden kan afwegen om passende informatie te verstrekken over de zorgvuldigheid die aan de dag is gelegd om ervoor te zorgen dat zij de mensenrechten eerbiedigt en niet bijdraagt aan conflicten.

⁽¹⁾ In de sectorale referentiedocumenten voor het EMAS bijvoorbeeld worden beste praktijken en indicatoren vastgesteld die verband houden met milieuaspecten.

⁽²⁾ Ondernemingen die een kwaliteitsbeheersysteem of een milieubeheersysteem (bv. ISO 14001 of EMAS) implementeren of die een milieulevenscyclusbeoordeling verrichten bijvoorbeeld, kunnen daarop steunen om hun materialiteitsbeoordeling te onderbouwen en informatie over significante aspecten bekendmaken.

3.2 Eerlijk, evenwichtig en begrijpelijk

In de niet-financiële verklaring moet voldoende aandacht besteed worden aan gunstige en ongunstige aspecten en dient informatie op onbevooroordeelde wijze te worden beoordeeld en gepresenteerd.

In de niet-financiële verklaring moeten alle beschikbare en betrouwbare inputs in aanmerking worden genomen, rekening houdend met de informatiebehoefte van de relevante stakeholders. Gebruikers van informatie mogen niet worden misleid door materiële onjuiste vermeldingen, door weglating van materiële informatie of bekendmaking van immateriële informatie.

In de niet-financiële verklaring moeten feiten duidelijk worden onderscheiden van opvattingen of interpretaties.

Informatie kan eerlijker en nauwkeuriger worden gemaakt via bijvoorbeeld:

- passende regelingen inzake corporate governance (bijvoorbeeld aanwijzing van bepaalde onafhankelijke bestuursleden of een bestuurscomité dat belast wordt met verantwoordelijkheid voor duurzaamheids- en/of transparantievraagstukken);
- robuuste en betrouwbare systemen voor bewijs, interne controle en rapportage;
- effectieve betrokkenheid bij de stakeholders, en
- onafhankelijke externe zekerheid.

Informatie kan ook begrijpelijker worden gemaakt door gewone taal en een consistente terminologie te gebruiken, waarbij clichéschrijverij wordt vermeden en, indien noodzakelijk, technische termen worden gedefinieerd.

Materiële informatie moet van de nodige context worden voorzien om deze begrijpelijker te maken. De prestaties van een onderneming kunnen bijvoorbeeld worden gepresenteerd in relatie tot haar strategieën en bredere doelen. Van ondernemingen wordt verwacht dat zij beschrijven op welke wijze niet-financiële kwesties betrekking hebben op hun langetermijnstrategie, voornaamste risico's en beleid.

Een onderneming dient de reikwijdte en grenzen van de bekendgemaakte informatie uiteen te zetten, met name wanneer bepaalde informatie alleen betrekking heeft op een of meer van haar onderdelen, of specifieke onderdelen uitsluit.

De begrijpelijkheid kan ook worden verbeterd door kernelementen van de bekend gemaakte informatie uit te leggen, zoals meetmethoden, onderliggende aannamen en bronnen.

De niet-financiële verklaring is niet alleen een opsomming van KPI's. Om de ontwikkeling, prestaties, positie en impact van een onderneming goed te begrijpen, moet zowel kwalitatieve als kwantitatieve informatie bekend worden gemaakt. Hoewel kwantitatieve informatie effectief kan zijn bij de rapportage van bepaalde niet-financiële vraagstukken (KPI's, doelstellingen, enz.), biedt kwalitatieve informatie context en maakt zij de niet-financiële verklaring nuttiger en begrijpelijker. Een combinatie van beschrijvende rapportage, kwantitatieve informatie en staving in de vorm van visuele presentatie ⁽¹⁾ maakt de communicatie effectiever en transparanter.

Bekendmaking van informatie in een courante handelstaal, naast de nationale taal van een onderneming zal waarschijnlijk de transparantie van een onderneming verbeteren en ertoe bijdragen de informatie toegankelijker te maken voor relevante investeerders en andere stakeholders.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming die bepaalde KPI's bekendmaakt kan de transparantie vergroten door doelbewust informatie te verstrekken en aan de strategie van de onderneming te linken; definities en methodologie; bronnen van informatie, aannames en beperkingen; reikwijdte van de betrokken activiteiten; benchmarks; doelstellingen; trends; (eventuele) veranderingen in methodologieën, en kwalitatieve verklaringen van vroegere en verwachte prestaties.

3.3 Veelomvattend maar bondig

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt:

„Grote ondernemingen [...] nemen in het bestuursverslag een niet-financiële verklaring met informatie op, in de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de onderneming alsmede van de effecten van haar activiteiten, die minstens betrekking heeft op milieu-, sociale en personeelsaangelegenheden, eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie en omkoping [...]”.

⁽¹⁾ Grafieken, diagrammen, tabellen, enz.

Ten minste moet materiële informatie worden bekendgemaakt over bepaalde categorieën vraagstukken die expliciet worden weergegeven in de richtlijn. Daartoe behoren:

- milieu-, sociale en werknemersaangelegenheden;
- eerbiediging van de mensenrechten;
- bestrijding van corruptie en omkoping.

Ondernemingen moeten ook alle andere materiële informatie bekendmaken.

Van materiële informatie wordt verwacht dat zij een veelomvattend beeld van een onderneming in het verslagjaar biedt. Dit slaat op de breedte van de bekendgemaakte informatie. De diepte van over een bepaalde kwestie gerapporteerde informatie hangt echter af van de materialiteit ervan. Een onderneming moet focussen op het verstrekken van informatie met een breedte en diepte die stakeholders helpt de ontwikkeling, prestaties, positie en impact van haar activiteiten te begrijpen.

Van de niet-financiële verklaring wordt eveneens verwacht dat zij beknopt is en dat niet-materiële informatie wordt vermeden. Bekendmaking van niet-materiële informatie kan de niet-financiële verklaring minder gemakkelijk te begrijpen maken, omdat daardoor materiële informatie aan het oog kan worden onttrokken. Algemene of clichématige informatie die niet materieel is moet worden vermeden.

De niet-financiële verklaring kan beknoptheidshalve en om herhalingen te beperken interne verwijzingen of doorverwijzingen bevatten en links bevatten naar andere informatie ⁽¹⁾.

Voorbeeld

Een onderneming kan informatie samenvatten, focussen op materiële informatie, algemene informatie verwijderen, details beperken, elementen vermijden die niet langer relevant zijn, gebruik maken van verwijzingen en doorverwijzingen, enz.

3.4 Strategisch en prospectief

Van de verklaring wordt verwacht dat zij inzichten in het bedrijfsmodel, de bedrijfsstrategie van een onderneming en de implementatie ervan geeft, en dat de implicaties op korte, middellange en lange termijn van de gerapporteerde informatie worden toegelicht.

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij relevante informatie bekend maken over hun bedrijfsmodel, met inbegrip van hun strategie en doelstellingen. Informatie moet inzicht bieden in de strategische aanpak van relevante niet-financiële kwesties; wat een onderneming doet en hoe en waarom zij het doet.

Desondanks moet op passende wijze rekening worden gehouden met commercieel gevoelige informatie. Relevante informatie kan worden verstrekt in bredere bewoordingen wat nog steeds nuttig kan zijn voor investeerders en andere stakeholders.

Door de bekendmaking van doelstellingen, benchmarks en engagementen kan een onderneming investeerders en andere stakeholders helpen om haar prestaties in een bepaalde context te plaatsen. Dit kan nuttig zijn bij het beoordelen van toekomstperspectieven. Externe monitoring van engagementen en voortgang richting doelstellingen bevordert grotere transparantie naar de stakeholders toe. Doelstellingen en benchmarks kunnen kwalitatief of kwantitatief worden voorgesteld. Naargelang van het geval kunnen ondernemingen relevante informatie bekendmaken op basis van wetenschappelijk onderbouwde scenario's.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan vermelden hoe zij een duurzame bedrijfsstrategie benadert en hoe milieu-, sociale en bestuursprestaties kunnen bijdragen aan het realiseren van haar bedrijfsdoelstellingen. Zij zou ook doelstellingen bekend kunnen maken met betrekking tot gerapporteerde KPI's, en onzekerheden en factoren kunnen toelichten die ten grondslag kunnen liggen aan toekomstgerichte informatie en toekomstvooruitzichten.

Toekomstgerichte informatie stelt gebruikers van informatie in staat tot een betere beoordeling van de veerkracht en duurzaamheid van de ontwikkeling, positie, prestaties en impact van een onderneming in de loop van de jaren. Zij helpt gebruikers ook bij het beoordelen van de voortgang van een onderneming richting realisatie van langetermijndoelstellingen.

⁽¹⁾ Verwijzingen en doorverwijzingen moeten slim en gebruiksvriendelijk zijn, bijvoorbeeld door toepassing van een praktische regel van „maximaal één „klik” buiten het verslag”.

Voorbeeld

Een onderneming kan relevante informatie bekendmaken op basis van het verwachte effect van wetenschappelijk onderbouwde klimaatveranderingsscenario's op haar strategieën en activiteiten. Bij wijze van alternatief kan zij doelstellingen bekendmaken voor vermindering van het aantal arbeidsongevallen of beroepsziekten.

3.5 Gericht op stakeholders

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij de informatiebehoeften van alle relevante stakeholders in aanmerking nemen. Daarbij dient men zich te richten op de informatiebehoeften van de stakeholders als een collectieve groep, in plaats van op de behoeften of voorkeuren van individuele of atypische stakeholders, of stakeholders met onredelijke informatie-eisen.

Al naar het geval kan het onder meer om de volgende stakeholders gaan: investeerders, werknemers, consumenten, leveranciers, klanten, lokale gemeenschappen, overheidsinstanties, kwetsbare groepen, sociale partners en het maatschappelijk middenveld.

Ondernemingen moeten relevante, nuttige informatie verstrekken over hun betrokkenheid bij relevante stakeholders en over de wijze waarop met hun informatiebehoeften rekening wordt gehouden. ISO 26000 en de richtlijnen voor multinationale ondernemingen van de OESO bijvoorbeeld bevatten nuttig advies hierover.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan materiële informatie bekendmaken over haar betrokkenheid bij stakeholders, en toelichten hoe deze van invloed is op haar beslissingen, prestaties en de impact van haar activiteiten.

3.6 Consistent en coherent

Van de niet-financiële verklaring wordt verwacht dat zij verenigbaar is met andere elementen van het bestuursverslag.

Het leggen van duidelijke verbanden tussen de informatie die wordt gepresenteerd in de niet-financiële verklaring en andere in het bestuursverslag bekendgemaakte informatie maakt de informatie nuttiger, relevanter en samenhangender. Het bestuursverslag moet beschouwd worden als één evenwichtig en samenhangend geheel van informatie.

Omdat inhouden aan elkaar gerelateerd zijn, maakt het toelichten van sleutelverbanden het voor investeerders en andere stakeholders gemakkelijker om inzicht te krijgen in materiële informatie en onderlinge afhankelijkheden.

De inhoud van het niet-financiële verslag moet in de loop van de jaren consistent zijn. Dit stelt gebruikers van informatie in staat vroegere en actuele veranderingen in de ontwikkeling, positie, prestaties en impact van een onderneming te begrijpen en te vergelijken en op betrouwbare wijze te relateren aan toekomstgerichte informatie.

Consistentie in de keuze en methodologie van KPI's is belangrijk om ervoor te zorgen dat de niet-financiële verklaring begrijpelijk en betrouwbaar is. Actualisering kunnen echter noodzakelijk zijn omdat KPI's achterhaald kunnen zijn, of nieuwe en betere methodologieën ontwikkeld worden die de kwaliteit van de informatie verbeteren. Van ondernemingen wordt verwacht dat zij alle veranderingen in het rapportagebeleid of de rapportagemethodologieën en de effecten ervan toelichten (bijvoorbeeld door het aanpassen van oudere informatie en duidelijk tonen van het effect van veranderingen in het rapportagebeleid of de rapportagemethodologieën).

Voorbeeld

Een onderneming kan relaties en verbanden tussen haar bedrijfsmodel en corruptie- en omkopingsaspecten vaststellen.

4 INHOUD

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij vaststellen welke specifieke thematische aspecten en materiële informatie op eerlijke, evenwichtige en integrale wijze in hun bekendmakingen moeten worden opgenomen, inclusief door samenwerking met relevante stakeholders.

Informatie in de niet-financiële verklaring is onderling gerelateerd. Resultaten bijvoorbeeld zijn niet alleen de uitdrukking van wat een onderneming doet (via haar bedrijfsmodel, beleid en strategieën), maar ook van de specifieke omstandigheden en risico's van een onderneming, en hoe doeltreffend zij die risico's beheert. Het toelichten van sleutelverbanden en onderlinge afhankelijkheden verbetert de kwaliteit van het verslag.

Bij de opstelling van de niet-financiële verklaring moeten ondernemingen terdege rekening houden met de regels inzake de bescherming van persoonsgegevens⁽¹⁾.

4.1 Bedrijfsmodel

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt dat de niet-financiële verklaring informatie bevat, inclusief:

a. „een korte beschrijving van het bedrijfsmodel van de onderneming;”.

Het bedrijfsmodel van een onderneming beschrijft op welke wijze zij waarde genereert en in stand houdt door middel van haar producten of diensten op de langere termijn. Het bedrijfsmodel geeft context voor het bestuursverslag als geheel. Het biedt een overzicht van de wijze waarop een onderneming opereert en de basis van haar structuur, door te beschrijven hoe zij inputs omzet in outputs via haar bedrijfsactiviteiten. Eenvoudiger gezegd, wat een onderneming doet, hoe zij het doet en waarom zij het doet.

Bij de beschrijving van hun bedrijfsmodel kunnen ondernemingen afwegen om passende informatie op te nemen met betrekking tot:

- hun bedrijfsomgeving;
- hun organisatie en structuur;
- de markt waarop zij actief zijn;
- hun doelstellingen en strategieën, en
- de voornaamste trends en factoren die van invloed kunnen zijn op hun toekomstige ontwikkeling.

Ondernemingen kunnen afwegen om KPI's te gebruiken voor het toelichten van hun bedrijfsmodel, belangrijkste trends, enz.

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij hun bedrijfsmodel toelichten op een duidelijke, begrijpelijke en concrete wijze. Een bedrijfsmodel is een zakelijke aangelegenheid. Ondernemingen moeten het verstrekken van niet-materiële informatie van promotionele of ideële aard vermijden die de aandacht afleidt van materiële informatie.

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij er de aandacht op vestigen en toelichten wanneer materiële wijzigingen in hun bedrijfsmodel hebben plaatsgevonden in het verslagjaar.

Voorbeeld

Een onderneming kan specifieke bekendmakingen overwegen waarbij worden toegelicht:

- de belangrijkste producten die zij maakt, en hoe die inspelen op de behoeften van de consument/klant;
- de wijze waarop deze producten worden gemaakt en wat haar productieaanpak concurrerend en duurzaam maakt;
- de kenmerken van de markt waarop zij actief is en hoe deze kan evolueren;

4.2 Beleid en zorgvuldigheid

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt dat de niet-financiële verklaring informatie bevat, inclusief:

b. „een beschrijving van het door de onderneming gevoerde beleid met betrekking tot deze aangelegenheden, waaronder de toegepaste zorgvuldigheidsprocedures;”.

Ondernemingen moeten materiële informatie bekendmaken die een eerlijk beeld geeft van hun beleid. Zij moeten overwegen informatie bekend te maken over hun benaderingen van niet-financiële sleutelaspecten, hoofddoelstellingen en de wijze waarop zij van plan zijn om hun beloftes met betrekking tot deze doelstellingen waar te maken en die plannen te implementeren. Bij de bekendmakingen wordt rekening gehouden met de specifieke omstandigheden van de onderneming. Hierbij kan een onderneming de verantwoordelijkheden en besluiten van haar management en raad van bestuur toelichten, en toelichten hoe de middelenallocatie gerelateerd is aan de doelstellingen, het risicobeheer en de beoogde resultaten. Zo kan een onderneming relevante bestuurlijke aspecten toelichten,⁽²⁾ met inbegrip van toezicht op de raad van bestuur.

⁽¹⁾ Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming) (PB L 119 van 4.5.2016, blz. 1).

⁽²⁾ Bijvoorbeeld met betrekking tot klimaatverandering of arbeidsvoorwaarden.

Voorbeeld

Een onderneming kan afwegen informatie bekend te maken over wie in haar organisatie en bestuursstructuur verantwoordelijk is voor het vaststellen, implementeren en monitoren van een specifiek beleid, bijvoorbeeld met betrekking tot klimaatgerelateerde aangelegenheden ⁽¹⁾. Zij kan ook de rol en verantwoordelijkheid beschrijven van de raad van bestuur/ raad van toezicht met betrekking tot sociaal, milieu- en mensenrechtenbeleid.

Zorgvuldigheidsprocessen hebben betrekking op beleid, op risicobeheer en op resultaten. Zorgvuldigheidsprocessen worden door een onderneming uitgevoerd om ervoor te zorgen dat zij een concrete doelstelling realiseert (bv. ervoor zorgen dat koolstofemissies beneden een bepaald niveau zijn of dat leveringsketens vrij zijn van mensenhandel). Zij dragen bij tot het vaststellen, voorkomen en beperken van bestaande en potentiële schadelijke effecten.

Ondernemingen moeten materiële informatie verschaffen over geïmplementeerde zorgvuldigheidsprocessen, inclusief, indien relevant en evenredig, met betrekking tot hun ketens van leveranciers en onderaannemers. Zij kunnen ook afwegen om passende informatie bekend te maken over de besluiten die genomen zijn om deze op te zetten en de wijze waarop de processen bedoeld zijn om te werken, met name wat betreft voorkoming en beperking van nadelige effecten. Ondernemingen kunnen ook afwegen om relevante informatie te verstrekken over het vaststellen van doelen en het beoordelen van vooruitgang.

De OESO-leidraden voor verschillende sectoren, de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten, de Tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid, of ISO 26000 bijvoorbeeld bevatten nuttige richtlijnen hierover.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan afwegen om informatie te verschaffen over haar beleid voor het vermijden van het gebruik van gevaarlijke chemische stoffen, zeer problematische stoffen of biociden in haar producten, bedrijfsprocessen en leveringsketen. Zij kan ook informatie verschaffen over haar beleid op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en gebruik van veilige alternatieven. Ondernemingen kunnen toelichten hoe zij de kwaliteit, veiligheid en het milieueffect van de chemische stoffen die zij gebruiken beoordelen en hoe zij aan de wettelijke eisen inzake veiligheid van chemische stoffen (bv. REACH, CLP -classificatie, etikettering en verpakking) voldoen.

Voorbeeld

Een onderneming kan relevante informatie bekendmaken over de wijze waarop zij klimaatgerelateerde risico's ⁽¹⁾ en/of natuurlijk kapitaal vaststelt, beoordeelt en beheert.

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij de aandacht vestigen op alle materiële wijzigingen in hun voornaamste beleid en zorgvuldigheidsprocessen in het verslagjaar en deze toelichten.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan afwegen om de volgende informatie inzake gezondheid en veiligheid bekend te maken:

- beleid van de werkplek;
- contractuele verplichtingen die met leveranciers en onderaannemers zijn bedongen;
- middelen toegewezen aan risicobeheer, informatie, opleiding, monitoring, auditing, samenwerking met lokale autoriteiten en sociale partners.

Het kan voorkomen dat een onderneming geen beleid heeft ontwikkeld over bepaalde vraagstukken die zij nog steeds als materieel beschouwd. In dat geval moet een onderneming een duidelijke en gemotiveerde toelichting geven waarom zij dit beleid niet heeft ontwikkeld. Andere rapportagevereisten blijven gelden (bijvoorbeeld inzake bedrijfsmodel, voornaamste risico's...).

⁽¹⁾ Voor verdere informatie, zie conclusies van de door de industrie geleide taskforce met betrekking tot klimaatgerelateerde financiële bekendmakingen georganiseerd door de FSB.

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt: „Wanneer een onderneming geen beleid voert met betrekking tot een of meerdere van deze aangelegenheden, bevat de niet-financiële verklaring een duidelijke en gemotiveerde toelichting waarom zij dit niet doet.”

4.3 Resultaat

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt dat de niet-financiële verklaring informatie moet bevatten, inclusief:

c. *„de resultaten van dit beleid;”*.

Bedrijven moeten een nuttig, eerlijk en evenwichtig overzicht geven van het resultaat van hun beleid.

De door ondernemingen bekendgemaakte niet-financiële informatie moet investeerders en andere stakeholders helpen de prestaties van de onderneming te begrijpen en te monitoren.

Relevante bekendmakingen over resultaten van beleid kunnen nuttige informatie bevatten over de sterke en zwakke punten van de onderneming. De niet-financiële verklaring moet op veelomvattende en bondige wijze de resultaten van de bedrijfsprocessen en activiteiten van een onderneming weergeven.

Bedrijven kunnen afwegen om het verband toe te lichten tussen financiële en niet-financiële resultaten, en de wijze waarop dit in de loop van de jaren wordt beheerd.

Bij de analyse van resultaten moeten relevante niet-financiële KPI's worden betrokken. Van ondernemingen wordt verwacht dat zij de KPI's bekendmaken die zij het nuttigst vinden bij de monitoring en beoordeling van de voortgang en de ondersteuning van vergelijkbaarheid tussen ondernemingen en sectoren. Eventueel kunnen ondernemingen ook afwegen om deze informatie te presenteren en toe te lichten met betrekking tot doelen en benchmarks.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan specifieke bekendmakingen overwegen waarin worden toegelicht:

- feitelijke koolstofemissies, koolstofintensiteit;
- gebruik van gevaarlijke chemische stoffen of biociden;
- effecten en onderlinge afhankelijkheden wat betreft natuurlijk kapitaal;
- vergelijking tegenover doelstellingen, ontwikkelingen in de loop van de jaren;
- beperkende effecten van geïmplementeerd beleid;
- plannen om de koolstofemissies te verminderen.

4.4 Voornaamste risico's en het beheer ervan

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt dat de niet-financiële verklaring informatie moet bevatten, inclusief:

d. *„de voornaamste risico's die verbonden zijn aan deze aangelegenheden in verband met de bedrijfsactiviteiten van de onderneming, waaronder, waar relevant en evenredig, haar zakelijke betrekkingen, producten of diensten die waarschijnlijk zullen leiden tot negatieve effecten op deze gebieden, en hoe de onderneming deze risico's beheert;”*.

Ondernemingen moeten informatie bekendmaken over hun voornaamste risico's en de wijze waarop deze worden beheerst en beperkt. Die risico's kunnen verband houden met hun bedrijfsprocessen, hun producten of diensten, hun leveringsketen en zakelijke betrekkingen, of andere aspecten. Nodig is ook een standpunt over de voornaamste risico's op korte, middellange en lange termijn. Van ondernemingen wordt verwacht dat zij toelichten hoe de voornaamste risico's van invloed kunnen zijn op hun bedrijfsmodel, bedrijfsprocessen, financiële prestaties en de impact van hun activiteiten.

Van een onderneming wordt verwacht dat zij materiële informatie over de voornaamste risico's bekendmaakt, ongeacht of deze voortkomen uit haar eigen beslissingen of acties dan wel uit externe factoren, en de processen toelicht die gebruikt worden om dergelijke risico's vast te stellen en te beoordelen.

Bekendmakingen moeten, indien relevant en evenredig, materiële informatie bevatten over leverings- en onderaannemingsketens. Zij moeten ook materiële informatie bevatten over hoe een onderneming de voornaamste risico's beheerst en beperkt.

Van een onderneming wordt verwacht dat zij op alle materiële wijzigingen in haar voornaamste risico's of in de wijze waarop zij deze beheert in het verslagjaar de aandacht vestigt of deze uitlegt.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan specifieke bekendmakingen overwegen over:

- defecte producten met mogelijke effecten op de veiligheid van de consument;
- beleid dat is geïmplementeerd om de kwestie aan te pakken;
- remediëringmaatregelen waarmee de behoeften worden behandeld van consumenten die reeds schade hebben ondervonden van die producten.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan afwegen om materiële informatie bekend te maken over klimaatgerelateerde effecten op haar bedrijfsprocessen en strategie, waarbij met haar specifieke omstandigheden rekening wordt gehouden en passende kansberekeningen en gebruik van scenarioanalyses worden betrokken (!).

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan afwegen om materiële informatie bekend te maken over risico's op schade in verband met mensenrechten, arbeids- en milieubescherming in haar leverings- en onderaannemingsketen, en over de wijze waarop de onderneming potentiële negatieve effecten beheerst en beperkt.

4.5 Essentiële prestatie-indicatoren

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt dat de niet-financiële verklaring informatie moet bevatten, inclusief:

- e. „niet-financiële essentiële prestatie-indicatoren die relevant zijn voor de specifieke bedrijfsactiviteit;”.

De niet-financiële verklaring moet materiële beschrijvingen en indicatorgebaseerde bekendmakingen omvatten, gewoonlijk essentiële prestatie-indicatoren (KPI's) genoemd.

Van bedrijven wordt verwacht dat zij KPI's rapporteren die nuttig zijn rekening houdend met hun specifieke omstandigheden. De KPI's moeten verenigbaar zijn met de meetstandaarden die door de onderneming feitelijk worden gebruikt in haar processen van intern beheer en risicobeoordeling. Dit maakt de bekendmakingen relevanter en nuttiger en verbetert de transparantie. Het bekendmaken van kwalitatief hoogstaande, algemeen erkende KPI's (bijvoorbeeld meetstandaarden die op grote schaal worden gebruikt in een sector of voor specifieke thematische vraagstukken) zou eveneens de vergelijkbaarheid kunnen verbeteren, in het bijzonder voor bedrijven binnen dezelfde sector of waardeketen.

Een onderneming dient KPI's bekend te maken die nodig zijn om inzicht te krijgen in haar ontwikkeling, prestaties, positie en impact van haar activiteit. Sommige KPI's kunnen nuttig zijn voor velerlei ondernemingen en bedrijfsomstandigheden. Andere KPI's hebben meer betrekking op de vraagstukken en omstandigheden van een bepaalde sector. Ondernemingen worden aangemoedigd om materiële KPI's bekend te maken, zowel algemene als sectorale. Gezien hun specifieke omstandigheden en de informatiebehoeften van investeerders en andere belanghebbenden wordt van ondernemingen verwacht dat zij een eerlijk en evenwichtig beeld geven door gebruik te maken van algemene, sectorale en ondernemingspecifieke KPI's.

Gebruikers van informatie stellen kwantitatieve informatie doorgaans zeer op prijs, omdat zij met behulp daarvan de voortgang beoordelen, de consistentie in de loop van de jaren controleren en vergelijkingen trekken. Met behulp van passende beschrijvingen waarin de KPI's worden toegelicht wordt de niet-financiële verklaring begrijpelijker gemaakt.

(!) Voor verdere informatie, zie conclusies van de door de industrie geleide taskforce met betrekking tot klimaatgerelateerde financiële bekendmakingen georganiseerd door de FSB.

KPI's worden ook beschouwd als doeltreffende instrumenten om kwalitatieve en kwantitatieve informatie te koppelen en verbanden te leggen. Zij stellen ondernemingen in staat om op beknopte en doeltreffende wijze een evenwichtig en veelomvattend beeld op te hangen.

KPI's moeten consistent worden gebruikt in de verschillende verslagperiodes om betrouwbare informatie te bieden over voortgang en trends. De gerapporteerde KPI's kunnen vanzelfsprekend evolueren in de loop van de jaren om zakelijke of technische redenen. In deze gevallen moeten de ondernemingen de redenen toelichten waarom de KPI's veranderd zijn. Zij kunnen afwegen om eventueel vroegere informatie te wijzigen en duidelijk en doeltreffend het effect van deze wijzigingen toe te lichten.

Ondernemingen kunnen gegevensverzameling, methodologie en de kaders waarop is gesteund toelichten. Zij kunnen ook een analyse geven van de bekendgemaakte KPI's, en bijvoorbeeld toelichten waarom KPI's zijn gestegen of gedaald in het verslagjaar en hoe KPI's in de toekomst kunnen evolueren.

Ondernemingen kunnen eventueel KPI's presenteren in de context van doelstellingen, vroegere prestaties en vergelijking met andere ondernemingen.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan passende bekendmakingen overwegen over meetstandaarden en doelstellingen die zijn gebruikt voor de beoordeling en het beheer van relevante milieu- en klimaatgerelateerde vraagstukken⁽¹⁾.

4.6 Thematische aspecten

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt: „Grote ondernemingen [...] nemen in het bestuursverslag een niet-financiële verklaring met informatie op, in de mate waarin zulks noodzakelijk is voor een goed begrip van de ontwikkeling, de resultaten en de positie van de onderneming alsmede van de effecten van haar activiteiten, die minstens betrekking heeft op milieu-, sociale en personeelsaangelegenheden, eerbiediging van mensenrechten en de bestrijding van corruptie en omkoping [...]”.

Materiële informatie moet een evenwichtig en veelomvattend beeld bieden van de ontwikkeling, prestaties en positie van een onderneming en de impact van haar activiteiten.

In bepaalde omstandigheden kunnen ondernemingen oordelen dat het bekendmaken van gedetailleerde informatie over op handen zijnde ontwikkelingen of aangelegenheden waarover onderhandeld wordt ernstig nadeel zou berokkenen. Het bekendmaken van samengevatte informatie die geen ernstig nadeel berokkent kan een belangrijke bijdrage leveren aan het voldoen aan de algemene transparantiedoelstelling.

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt: „De lidstaten kunnen toestaan dat informatie betreffende ophanden zijnde ontwikkelingen of zaken waarover wordt onderhandeld, in uitzonderlijke gevallen wordt weggelaten indien[...] de rapportering van die informatie ernstige schade zou toebrengen aan de commerciële positie van de onderneming [...]”.

Thematische aspecten zijn vaak onderling gerelateerd. Zo kan een milieukwestie die verband houdt met de bedrijfsprocessen, producten of leveringsketen van een onderneming bijvoorbeeld ook een effect hebben op de veiligheid en/of de gezondheid van consumenten, werknemers of leveranciers, of op de merkreputatie. Van ondernemingen wordt verwacht dat zij een duidelijk, eerlijk en veelomvattend beeld ophangen dat alle relevante aspecten van een kwestie omvat.

De volgende punten vormen een niet-uitputtende lijst van thematische aspecten waarvan wordt verwacht dat zij door ondernemingen in aanmerking worden genomen bij de bekendmaking van niet-financiële informatie:

a. Milieuvraagstukken

Van een onderneming wordt verwacht dat zij relevante informatie bekendmaakt over de feitelijke en potentiële effecten van haar bedrijfsprocessen op het milieu en over de wijze waarop actuele en te voorziene milieuonderwerpen van invloed kunnen zijn op de ontwikkeling, prestaties of positie van de onderneming.

Een en ander kan behelzen:

- verstrekken van materiële informatie over preventie en bestrijding van verontreiniging;
- milieu-impact van energieverbruik;

⁽¹⁾ Voor verdere informatie, zie conclusies van de door de industrie geleide taskforce met betrekking tot klimaatgerelateerde financiële bekendmakingen georganiseerd door de FSB.

- directe en indirecte emissies in de atmosfeer ⁽¹⁾;
- gebruik en bescherming van natuurlijke hulpbronnen (bv. water, bodem) en daarmee verband houdende bescherming van de biodiversiteit;
- afvalbeheer;
- de milieu-effecten van vervoer of van het gebruik en de verwijdering van producten en diensten, en
- ontwikkeling van groene producten en diensten.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan materiële informatie bekendmaken op basis van methodologieën die gespecificeerd zijn in specifieke wetgeving. De bijlagen bij Aanbeveling 2013/179/EU van de Commissie omvatten bijvoorbeeld methoden voor de milieuoetafdruk van producten (Product Environmental Footprint — PEF) en organisaties (Organisation Environmental Footprint — OEF). Er zijn levenscyclusbeoordelingsmethoden die ondernemingen in staat stellen voor elk product of een hele organisatie: i) de meest relevante effecten, en ii) de processen en emissies in de leveringsketen die deze in de hand werken vast te stellen. De milieu-effecten kunnen afzonderlijk of als één geaggregeerde score worden gerapporteerd.

Ondernemingen kunnen eventueel verwijzen naar materiële informatie die is verstrekt in het kader van specifieke milieurapportageverplichtingen ⁽²⁾.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan KPI's overwegen op het gebied van onder meer:

- energieprestaties en verbeteringen van energieprestaties;
- verbruik van energie uit niet-hernieuwbare bronnen en energie-intensiteit;
- emissies van broeikasgassen in metrische ton CO₂-equivalent en broeikasgasintensiteit;
- emissies van andere verontreinigende stoffen (gemeten in absolute waarde en als intensiteit);
- winning van natuurlijke hulpbronnen;
- effecten en onderlinge afhankelijkheden met betrekking tot natuurlijk kapitaal en biodiversiteit;
- afvalbeheer (bv. recyclingpercentages).

b. Sociale en werknemersaangelegenheden

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij materiële informatie over sociale en werknemersaangelegenheden bekendmaken ⁽³⁾. Daartoe behoren:

- de implementatie van de fundamentele verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie;
- diversiteitsonderwerpen, zoals genderdiversiteit en gelijke behandeling in werkgelegenheid en beroep (inclusief leeftijd, geslacht, seksuele geaardheid, godsdienst, handicap, etnische afkomst en andere relevante aspecten);

⁽¹⁾ Inclusief emissies van broeikasgassen, giftige stoffen, eutrofiëring en verzurende stoffen, enz.

⁽²⁾ Zoals verplichtingen die voortvloeien uit EU-richtlijnen (richtlijn industriële emissies, emissiehandelssysteem, kaderrichtlijn water, REACH, richtlijn storten afvalstoffen, richtlijn autowrakken, de richtlijnen afgedankte elektrische en elektronische apparatuur en beperking van het gebruik van gevaarlijke stoffen) en het Europees register inzake de uitstoot en overbrenging van verontreinigende stoffen.

⁽³⁾ Informatie over raciale of etnische afkomst, religieuze of filosofische overtuiging, vakbondslidmaatschap of seksuele geaardheid van een natuurlijke persoon wordt beschouwd als een bijzondere categorie persoonsgegevens overeenkomstig artikel 9 van Verordening (EU) 2016/679, die niet mag worden verwerkt, tenzij aan een van de voorwaarden van dat artikel is voldaan. Ondernemingen dienen bijgevolg alleen geanonimiseerde gegevens of geaggregeerde gegevens (ter voorkoming van identificatie van personen) bekend te maken met betrekking tot die onderwerpen.

- werkgelegenheidsonderwerpen, inclusief de raadpleging en/of participatie van werknemers, werkgelegenheid en arbeidsomstandigheden;
- verhouding met de vakbond, inclusief eerbiediging van de vakbondsrechten;
- beheer van menselijk kapitaal inclusief beheer van herstructurering, loopbaanbeheer en inzetbaarheid, beloningssysteem, opleiding;
- gezondheid en veiligheid op het werk;
- consumentenverhoudingen, met inbegrip van klanttevredenheid, toegankelijkheid, producten met mogelijke effecten op de gezondheid en veiligheid van de consument;
- gevolgen voor kwetsbare consumenten;
- verantwoordelijke marketing en verantwoordelijk onderzoek, en
- betrekkingen met lokale gemeenschappen, met inbegrip van de sociale en economische ontwikkeling van lokale gemeenschappen.

Ondernemingen kunnen het nuttig vinden te steunen op algemeen erkende en kwalitatief hoogwaardige kaders, bijvoorbeeld de richtlijnen voor multinationale ondernemingen van de OESO, de Tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid van de Internationale Arbeidsorganisatie, of ISO 26000.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan afwegen om KPI's bekend te maken op basis van aspecten zoals:

- genderdiversiteit en andere aspecten van diversiteit;
- werknemers die recht hebben op ouderschapsverlof, naar geslacht;
- werknemers die deelnemen aan activiteiten met een hoog risico op specifieke ongevallen of ziekten;
- aantal arbeidsongevallen, types letsel of beroepsziekten;
- personeelsverloop;
- percentage werknemers onder een tijdelijk contract, naar geslacht;
- gemiddeld aantal uren opleiding per jaar per werknemer, naar geslacht;
- werknemersraadplegingsprocessen;
- aantal personen met een handicap in dienst.

c. Eerbiediging van de mensenrechten

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij materiële informatie bekendmaken over potentiële en feitelijke effecten van hun bedrijfsprocessen op houders van rechten.

Het wordt als beste praktijk voor een onderneming beschouwd haar engagement met betrekking tot de eerbiediging van de mensenrechten duidelijk te maken. Dit engagement kan inhouden wat de onderneming verwacht van haar management, werknemers en zakenpartners in verband met mensenrechten, met inbegrip van fundamentele arbeidsnormen. In de informatie kan worden toegelicht op de rechten van wie het engagement betrekking heeft, bijvoorbeeld de rechten van kinderen, vrouwen, inheemse volken ⁽¹⁾, gehandicapten ⁽²⁾, lokale gemeenschappen, kleine boeren, slachtoffers van mensenhandel, en de rechten van werknemers, met inbegrip van degenen die werken onder tijdelijke contracten, werknemers in de leveringsketens of onderaannemers, migrerende werknemers en hun gezinnen.

Ondernemingen moeten afwegen om materiële informatie bekend te maken over zorgvuldigheid ten aanzien van mensenrechten, en over processen en regelingen die zijn geïmplementeerd om schendingen van de mensenrechten te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld de wijze behelzen waarop in de contracten van een onderneming met bedrijven in haar leveringsketen mensenrechtenvraagstukken worden behandeld, en de wijze waarop een onderneming de potentiële negatieve effecten op de mensenrechten beperkt en zorgt voor een adequate remedie als mensenrechten zijn geschonden.

⁽¹⁾ Bijvoorbeeld in overeenstemming met de Overeenkomst over inheemse en in stamverband levende volken, 1989 (nr. 169) van de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO).

⁽²⁾ Bijvoorbeeld, in overeenstemming met het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap.

Materiële informatie kan tot uitdrukking brengen hoe een onderneming onder meer de leidende beginselen van de VN inzake het bedrijfsleven en mensenrechten, tot uitvoering van het VN-kader „Protect, Respect and Remedy”, de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen, en de Tripartiete beginselverklaring betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid van de IAO benadert.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan afwegen om materiële informatie en KPI's bekend te maken over:

- gevallen van ernstige gevolgen voor de mensenrechten met betrekking tot haar activiteiten en besluiten;
- het proces voor de ontvangst en behandeling van klachten, en het beperken van en voorzien in remedies voor schendingen van de mensenrechten;
- bedrijfsprocessen en leveranciers die een significant risico lopen de mensenrechten te schenden;
- processen en maatregelen voor het voorkomen van mensenhandel met betrekking tot alle vormen van uitbuiting, dwangarbeid of verplichte arbeid en kinderarbeid, precair werk en onveilige arbeidsomstandigheden, met name met betrekking tot geografische gebieden met een verhoogd risico van blootstelling aan misbruik;
- hoe toegankelijk hun faciliteiten, documenten en websites zijn voor mensen met een handicap;
- eerbiediging van de vrijheid van vereniging;
- samenwerking met relevante belanghebbenden.

d. Bestrijding van corruptie en omkoping

Van ondernemingen wordt verwacht dat zij materiële informatie bekendmaken over de manier waarop zij omgaan met corruptie en omkoping.

Ondernemingen kunnen afwegen om informatie bekend te maken over organisatie, beslissingen, beheerinstrumenten, en over de middelen om corruptie en omkoping te bestrijden.

Ondernemingen kunnen ook afwegen om toe te lichten hoe zij het bestrijden van corruptie en omkoping beoordelen, actie ondernemen om negatieve effecten te voorkomen of te beperken, de doeltreffendheid monitoren en hierover intern en extern communiceren.

Ondernemingen kunnen het nuttig vinden te steunen op algemeen erkende en kwalitatief hoogwaardige kaders, bijvoorbeeld de richtlijnen voor multinationale ondernemingen van de OESO of ISO 26000.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan afwegen om materiële informatie en KPI's bekend te maken met betrekking tot aspecten zoals:

- corruptiebestrijdingsbeleid, -procedures en -normen;
- criteria ten behoeve van corruptiegerelateerde risicobeoordelingen;
- internecontroleprocessen en middelen die zijn toegewezen ten behoeve van preventie van corruptie en omkoping;
- werknemers die een passende opleiding hebben genoten;
- gebruik van klokkenluidersmechanismen;
- het aantal hangende of voltooide rechtsgedingen met betrekking tot concurrentieverstorende gedragingen.

e. Overige

Leveringsketens

Van ondernemingen wordt, indien relevant en evenredig, verwacht dat zij materiële informatie bekendmaken over aanlegenheden in verband met de leveringsketen die belangrijke gevolgen hebben voor hun ontwikkeling, prestaties, positie of impact. Daartoe behoort informatie die nodig is voor een algemeen inzicht in de leveringsketen van een onderneming en in hoe relevant niet-financiële onderwerpen worden geacht bij het beheer van de leveringsketen.

Als een onderneming van oordeel is dat het bekendmaken van gedetailleerde informatie over op handen zijnde ontwikkelingen of aangelegenheden waarover onderhandeld wordt ernstig nadeel zou berokkenen, kan zij aan de algemene transparantiedoelstelling voldoen door bekendmaking van beknopte informatie die geen ernstig nadeel kan berokkenen.

Materiële informatie kan tot uitdrukking brengen hoe een onderneming onder meer de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen, de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten en relevante industriespecifieke kaders zoals de Guidance for Responsible Agricultural Supply Chains van de FAO-OESO benadert.

Voorbeeld en KPI's

Een onderneming kan afwegen om materiële informatie en KPI's bekend te maken met betrekking tot aspecten zoals de monitoring van leveranciers in verband met:

- arbeidspraktijken, met inbegrip van kinderarbeid en dwangarbeid, preciaire arbeid, lonen, onveilige arbeidsomstandigheden (met inbegrip van de veiligheid van gebouwen, beschermingsmiddelen, gezondheid van de werknemers) ⁽¹⁾;
- mensenhandel en andere probleemgebieden op het vlak van de mensenrechten;
- emissies van broeikasgassen en andere soorten water- en milieuvervuiling;
- ontbossing en andere met biodiversiteit verband houdende risico's;

en monitoring van de impact van de onderneming op leveranciers, bijvoorbeeld, de betrokken betalingsvoorwaarden en de gemiddelde betalingstermijnen.

Conflictmineralen

Van ondernemingen wordt, indien relevant en evenredig, verwacht dat zij materiële informatie bekendmaken over zorgvuldigheidseisen om te zorgen voor verantwoorde leveringsketens voor tin, tantaal, wolfram en goud uit conflict- en hoogrisicogebieden.

Bekendmakingen moeten verenigbaar zijn met het OESO-richtsnoer inzake de zorgvuldigheidseisen voor verantwoorde bevoorradingsketens van bodemschatten uit door conflicten getroffen gebieden en risicogebieden, inclusief toevoegingen ervan. In een dergelijke context wordt van ondernemingen verwacht dat zij relevante informatie bekendmaken over de uitvoering van hun beleid, praktijken en resultaten inzake zorgvuldigheid met betrekking tot conflictmineralen. Zij moeten ook informatie geven over de maatregelen die genomen zijn ter uitvoering van het „vijfstappenkader” ⁽²⁾ voor op risico gebaseerde passende zorgvuldigheid in de leveringsketen voor mineralen, zoals beschreven in het OESO-richtsnoer inzake de zorgvuldigheidseisen, waarbij rekening wordt gehouden met hun positie in de leveringsketen.

Van ondernemingen wordt dan verwacht dat zij KPI's bekendmaken met betrekking tot de aard van de en het aantal vastgestelde risico's, en de maatregelen die zijn genomen om deze risico's te voorkomen en te beperken en de wijze waarop de onderneming haar zorgvuldighedsinspanningen in de loop van de jaren heeft opgevoerd.

Specifieke KPI's

Daartoe behoren: het percentage rechtstreeks relevante leveranciers die een met het OESO-richtsnoer inzake de zorgvuldigheidseisen verenigbaar zorgvuldighedsbeleid met betrekking tot conflictmineralen hebben goedgekeurd en geïmplementeerd; het percentage uit conflict- en hoogrisicogebieden op verantwoorde wijze betrokken tin, tantaal, wolfram of goud, en het percentage relevante klanten die contractueel informatie over zorgvuldigheid met betrekking tot conflictmineralen op grond van het OESO-richtsnoer inzake zorgvuldigheidseisen vragen.

⁽¹⁾ Bijvoorbeeld met betrekking tot de „Resolution concerning decent work in global supply chains” aangenomen op de 105e zitting van de Internationale Arbeidsconferentie (ILO, 2016) http://www.ilo.org/ilc/ILCSessions/105/texts-adopted/WCMS_497555/lang--en/index.htm

⁽²⁾ OECD (2016), OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas: Third Edition, OECD Publishing, Paris. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264252479-en>.

5 RAPPORTAGEKADERS

Een onderneming kan steunen op kwalitatief hoogstaande, algemeen erkende, nationale, EU-gebaseerde of internationale kaders bij de opstelling van haar niet-financiële verklaring. Sommige kaders hebben betrekking op velerlei sectoren en thematische vraagstukken (horizontale kaders); andere zijn specifiek voor een sector of een thematisch vraagstuk. Sommige zijn uitsluitend gericht op de bekendmaking van niet-financiële informatie; andere hebben betrekking op transparantie in een bredere context.

Wanneer wordt gesteund op een algemeen erkend kader dat is ontwikkeld volgens geijkte processen is het doorgaans het geval dat ondernemingen de beschikking krijgen over een gestructureerd sjabloon voor het rapporteren van sleutelprobleemgebieden van algemeen belang, administratieve lasten worden beperkt en informatie gemakkelijker te vergelijken is.

Artikel 1 van de richtlijn bepaalt: De lidstaten schrijven voor dat ondernemingen zich voor het rapporteren van de in de eerste alinea bedoelde informatie kunnen baseren op nationale, uniale of internationale kaderregelingen en dat zij in dat geval vermelden op welke kaderregelingen zij zich hebben gebaseerd.

Een onderneming die op een of meerdere kaders steunt, moet bekendmaken welk(e) kader(s) zij heeft gebruikt voor haar specifieke bekendmakingen. Dit is bevorderlijk voor de duidelijkheid en vergelijkbaarheid.

Overweging 9 van de richtlijn bevat voorbeelden van bestaande rapportagekaders. Deze lijst mag echter niet als exhaustief worden beschouwd.

Overweging 9 van de richtlijn luidt als volgt:

„Voor het verstrekken van deze informatie kunnen de onder deze richtlijn vallende ondernemingen zich baseren op nationale kaderregelingen, kaderregelingen van de Unie zoals het communautaire milieubeheer- en milieuauditsysteem (EMAS) of internationale kaderovereenkomsten zoals het Global Compact van de Verenigde Naties (VN), de richtsnoeren inzake bedrijfsleven en mensenrechten ter uitvoering van het kader „Protect, Respect and Remedy” van de VN, de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), de Internationale Organisatie voor normalisatie ISO 26000, de tripartiete beginselverklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie betreffende multinationale ondernemingen en sociaal beleid, het Global Reporting Initiative en andere erkende internationale kaderregelingen.”

Ondernemingen kunnen ook afwijken om gebruik te maken van andere rapportagekaders, zoals die welke worden vermeld in de inleiding van deze richtsnoeren.

6 BEKENDMAKEN VAN INFORMATIE OVER DIVERSITEIT IN HET BESTUUR

Dit deel bevat specifiek advies om grote beursgenoteerde ondernemingen te helpen ⁽¹⁾ bij het opstellen van de beschrijving van hun beleid op het stuk van diversiteit in het bestuur die wordt opgenomen in hun verklaring inzake corporate governance ⁽²⁾. De beschrijving van het beleid inzake diversiteit in het bestuur maakt geen deel uit van de niet-financiële verklaring ⁽³⁾. Bijgevolg laat dit punt van de richtsnoeren de noodzaak om materiële informatie over diversiteit bekend te maken als onderdeel van de niet-financiële verklaring onverlet.

Artikel 1 van de richtlijn schrijft voor dat grote beursgenoteerde ondernemingen in hun verklaring inzake corporate governance bekendmaken:

„een beschrijving van het diversiteitsbeleid dat wordt gevoerd met betrekking tot de bestuurs-, leidinggevende en toezichthoudende organen van de onderneming met betrekking tot bijvoorbeeld leeftijd, geslacht, of achtergrond inzake opleiding en beroepservaring, de doelstellingen van dit diversiteitsbeleid, de wijze van tenuitvoerlegging van dit beleid en de resultaten in de verslagperiode. Indien geen beleid op dit gebied wordt gevoerd, wordt in de verklaring uiteengezet waarom dit het geval is.”

Diversiteitsaspecten

Bij de beschrijving van het diversiteitsbeleid moet worden gespecificeerd welke diversiteitscriteria worden toegepast en moeten de redenen voor de keuze daarvan worden toegelicht. Bij de selectie van deze criteria moeten alle relevante diversiteitsaspecten in aanmerking worden genomen om ervoor te zorgen dat de raad van bestuur voldoende divers is op het stuk van opvattingen en deskundigheid die nodig zijn voor een goed begrip van de lopende zaken en langeretermijnrisico's en -kansen in verband met de activiteiten van de onderneming. De aard en de complexiteit van de activiteiten van de onderneming moeten worden meegewogen bij het beoordelen van de profielen die nodig zijn voor een optimale diversiteit in het bestuur, evenals de sociale en ecologische context waarin de onderneming actief is.

⁽¹⁾ Waar de vereisten inzake bekendmaking van niet-financiële informatie gelden voor grote organisaties van openbaar belang met meer dan 500 werknemers, gelden de informatievereisten met betrekking tot diversiteit in het bestuur alleen voor grote beursgenoteerde ondernemingen.

⁽²⁾ Als bepaald in artikel 20 van Richtlijn 2013/34/EU.

⁽³⁾ Als bedoeld in artikel 19 bis van Richtlijn 2013/34/EU.

De diversiteitsaspecten moeten in het algemeen betrekking hebben op leeftijd, geslacht, of achtergrond inzake opleiding en beroepservaring. Indien relevant als gevolg van de geografische aanwezigheid van de onderneming en de sector waartoe de onderneming behoort, is het aangewezen ook geografische herkomst, internationale ervaring, deskundigheid in relevante duurzaamheidsaangelegenheden, werknemersvertegenwoordiging en andere aspecten, zoals bijvoorbeeld sociaaleconomische achtergrond mee te nemen.

Bij de selectie van een gegadigde op basis van de beschreven diversiteitscriteria moeten regels en algemeen aanvaarde beginselen van non-discriminatie ⁽¹⁾ in aanmerking worden genomen.

Doelstellingen

Ondernemingen moeten specifieke, meetbare doelen voor relevante diversiteitsaspecten bekendmaken. Het is bijzonder nuttig om kwantitatieve doelen en tijdschema's vast te stellen, in het bijzonder met betrekking tot het evenwicht tussen mannen en vrouwen.

Uitvoering en resultaten

Ondernemingen dienen aan te geven hoe met de doelstellingen van hun beleid inzake diversiteit rekening wordt gehouden bij planning van opvolging, selectie, benoeming en evaluatie. Zij moeten ook informatie geven over de rol van de bevoegde comités van de raad van bestuur bij die processen. Ondernemingen dienen eventueel ook bekend te maken of aan aandeelhouders informatie over diversiteitscriteria en -doelstellingen werd gegeven bij het verkiezen of herverkiezen van leden van de raad van bestuur.

Ondernemingen moeten de stand van zaken inzake de implementatie en de resultaten ten minste sinds de laatste verklaring bekendmaken voor alle diversiteitsaspecten van het beleid. Als de diversiteitsdoelstellingen niet worden gehaald, dient de onderneming bekend te maken hoe zij van plan is te voldoen aan de doelstellingen en binnen welke termijn deze doelstellingen zullen moeten worden gehaald.

⁽¹⁾ Op grond van onder meer etnische afkomst, ras, handicap of seksuele geaardheid.

IV

*(Informatie)*INFORMATIE AFKOMSTIG VAN DE INSTELLINGEN, ORGANEN EN
INSTANTIES VAN DE EUROPESE UNIE

RAAD

EU-ACTIEPLAN INZAKE DRUGS (2017-2020)

(2017/C 215/02)

INHOUD

Inleiding

1. Terugdringen van de vraag naar drugs
2. Terugdringen van het aanbod
3. Coördinatie
4. Internationale samenwerking
5. Informatie, onderzoek, monitoring en evaluatie

Bijlage I — 15 overkoepelende indicatoren voor het EU-actieplan inzake drugs (2017-2020)

Bijlage II — Acroniemen

Inleiding

Het gebruik van illegale drugs, en drugsmisbruik in het algemeen, vormt een groot probleem voor personen, gezinnen en gemeenschappen in Europa. Nog afgezien van de gezondheids- en maatschappelijke implicaties van drugsmisbruik, vormt de markt voor illegale drugs een belangrijk onderdeel van de criminele activiteiten in de Europese samenleving alsook op mondiaal niveau.

De Raad heeft in december 2012 de EU-drugsstrategie (2013-2020) vastgesteld. De strategie is bedoeld als bijdrage tot het terugdringen van de vraag naar en de distributie van drugs in de EU. Daarnaast wordt gestreefd naar beperking van de risico's en schade die drugsgebruik met zich meebrengt voor de maatschappij en de gezondheid, door middel van een strategische aanpak ter ondersteuning en aanvulling van nationaal beleid, die een kader biedt voor gecoördineerde en gezamenlijke actie en die de basis en het politieke kader vormt voor de externe EU-samenwerking op dit gebied. Daartoe zal een geïntegreerde, evenwichtige en empirisch onderbouwde aanpak worden gevolgd.

Met de EU-drugsstrategie worden de volgende doelstellingen nagestreefd:

- bijdragen tot een meetbare terugdringing van de vraag naar drugs, de drugsverslaving en de drugsgerelateerde risico's en schade voor de maatschappij en de gezondheid;
- bijdragen tot een verstoring van de markt voor illegale verdovende middelen en een meetbare vermindering van de beschikbaarheid van illegale verdovende middelen;
- coördinatie aanmoedigen door actief van gedachten te wisselen en analyses te verrichten van de ontwikkelingen en uitdagingen op drugsgebied op het niveau van de Unie en op internationaal niveau;
- de dialoog en de samenwerking in drugskwesties tussen de EU en derde landen en internationale organisaties en forums verder intensiveren;
- bijdragen tot een betere verspreiding van de monitoring-, onderzoeks- en evaluatieresultaten en een beter inzicht in alle aspecten van het verschijnsel drugs en in het effect van interventies, teneinde een degelijke en alomvattende empirische onderbouwing voor beleid en acties te verschaffen.

Net als de EU-drugsstrategie is dit EU-drugsactieplan gebaseerd op de fundamentele beginselen van het EU-recht, en houdt het de waarden hoog die ten grondslag liggen aan de Unie: eerbiediging van de menselijke waardigheid, de vrijheid, de democratie, gelijkheid, solidariteit, de rechtsstaat en de rechten van de mens. Tevens is het gebaseerd op de VN-verdragen die het internationaal juridisch kader verschaffen om onder meer het gebruik van illegale verdovende middelen te bestrijden, alsmede op de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens.

In het plan worden de acties geschetst waarmee de doelstellingen van de strategie moeten worden verwezenlijkt. De acties zijn verdeeld over twee beleidsterreinen van de strategie:

- terugdringen van de vraag naar drugs, en
- terugdringen van het drugsaanbod;

alsmede over de drie overkoepelende thema's van de strategie:

- coördinatie;
- internationale samenwerking, en
- informatie, onderzoek, monitoring en evaluatie.

De acties sluiten aan op de doelstellingen van de EU-drugsstrategie (2013-2020). Bij het uitwerken van de acties is er rekening mee gehouden dat zij empirisch onderbouwd, wetenschappelijk deugdelijk, realistisch, aan termijnen gebonden, beschikbaar en meetbaar moeten zijn, met een duidelijke relevantie en meerwaarde voor de EU. In het actieplan worden termijnen bepaald, alsmede de bevoegde partijen, de indicatoren en mechanismen voor het verzamelen/beoordelen van gegevens.

In bijlage I wordt een overzicht gegeven van een aantal overkoepelende indicatoren, waarbij is uitgegaan van bestaande rapportagemechanismen. Met behulp daarvan kan de algemene doeltreffendheid van dit EU-drugsactieplan gemakkelijker worden gemeten, zonder dat dit nieuwe rapportageverplichtingen met zich meebrengt. In een aantal gevallen bevat het plan passende verwijzingen naar die indicatoren. Voorts bevat het plan indicatoren waarvoor wordt uitgegaan van programma-, evaluatie- en andere gegevensbronnen. Het gebruik van deze indicatoren hangt af van de gegevensverzamelingsprocedures in de verschillende lidstaten of bij de EU-instellingen.

Overeenkomstig de bepaling in de strategie dat de gedetailleerde uitvoering plaatsvindt in het kader van twee opeenvolgende actieplannen, werd het eerste actieplan ter uitvoering van de lopende drugsstrategie aangenomen in 2013, en liep het af in 2016. In 2016 is een externe tussentijdse evaluatie voltooid van de EU-drugsstrategie en van de uitvoering van het EU-actieplan inzake drugs (2013-2016). De conclusie van de evaluatie luidde dat de meeste acties van dit actieplan voltooid of in uitvoering waren. Het resultaat van de evaluatie toonde ook aan dat er voor de uitvoering van de EU-drugsstrategie (2013-2020) behoefte was aan een tweede actieplan, en dat dit de geactualiseerde versie van het EU-actieplan inzake drugs (2013-2016) diende te zijn. In het voorliggend EU-actieplan inzake drugs (2017-2020) is rekening gehouden met de resultaten van deze evaluatie en met de belangrijke veranderingen die zich sinds de aanneming van het laatste actieplan in de situatie op het gebied van drugs en in het drugsbeleid hebben voorgedaan.

1. Terugdringen van de vraag naar drugs

Bijdragen tot een meetbare afname van het gebruik van illegale drugs, van problematisch drugsgebruik, drugsverslaving en van de schadelijke gevolgen van drugs voor de gezondheid en de maatschappij, alsmede tot uitstel van het eerste drugsgebruik

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
<p>1. Voorkomen van drugsgebruik en, in tweede instantie, uitstel van het eerste drugsgebruik</p>	<p>1. Verbetering van de beschikbaarheid en doeltreffendheid van empirisch onderbouwde ⁽¹⁾ preventieve maatregelen waarin rekening wordt gehouden met de hieronder aangegeven risico- en beschermende factoren</p> <p>a. bevolkingsfactoren zoals leeftijd, geslacht, onderwijs, culturele en sociale factoren,</p> <p>b. situationele factoren, zoals dak- en thuisloosheid, migratie en het zoeken van asiel, drugsgebruik in het nachtleven en in recreatieve gelegenheden, de werkplek, rijden onder invloed van drugs, en</p> <p>c. individuele factoren zoals de geestelijke gezondheidstoestand, gedrag en psychosociale ontwikkeling, en andere factoren waarvan bekend is dat zij van invloed zijn op de individuele gevoeligheid voor drugsgebruik zoals genetische invloeden en gezinsomstandigheden</p>	<p>Gaande</p>	<p>Lidstaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicatoren 1, 11, 12 — Beschikbaarheid en aanbod op lidstaatsniveau van empirisch onderbouwde universele en primaire preventie maatregelen — Beschikbaarheid en aanbod op lidstaatsniveau van empirisch onderbouwde gerichte preventie maatregelen, met inbegrip van maatregelen met het gezin of de gemeenschap als uitgangspunt — Beschikbaarheid en aanbod op lidstaatsniveau van empirisch onderbouwde geïndiceerde preventie maatregelen 	<p>EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage</p> <p>Verslagen van de lidstaten over de met de maatregelen geboekte resultaten</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	2. Naast preventie van drugsgebruik, krachtiger en meer gerichte preventie- en alternatieve maatregelen om het eerste gebruik van illegale drugs en andere psychoactieve middelen uit te stellen	Gaande	Lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicatoren 1, 5, 11, 12 — Beschikbaarheid en aanbod op lidstaatniveau van empirisch onderbouwde preventie- en alternatieve maatregelen gericht op jongeren in gezin, gemeenschap en situaties van formeel/niet-formeel onderwijs 	<p>EWDD-verslagen</p> <p>Verslagen van de lidstaten over de met de maatregelen geboekte resultaten</p>
	3. Uitwisseling van beste praktijken voor alle vormen van preventieve acties die gericht zijn op kinderen en jongeren, ouders, de onderwijsomgeving, met inachtneming van genderspecifieke behoeften, waaronder onderwijsactiviteiten, programma's voor gemeenschapszorg en programma's via internet en de sociale media.	Gaande	Lidstaten EWDD	<ul style="list-style-type: none"> — Overzicht van de uitwisselingen van beste praktijken tussen lidstaten — Positieve evaluaties van gedragseffecten door de toepassing van beste praktijken (waar beschikbaar) 	<p>Portaal beste praktijken van het EWDD</p> <p>Verslagen van de Commissie</p> <p>Verslagen van de lidstaten</p> <p>Rapportage van het drugsforum van het maatschappelijk middenveld</p>
	4. Vergroten van het bewustzijn van de risico's en gevolgen van het gebruik van illegale drugs en andere psychoactieve stoffen, en verbeteren van de vaardigheden en competenties voor de preventie van drugsgebruik.	Gaande	Lidstaten Commissie EWDD	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicatoren 5, 12 — Kennisniveau in het algemeen en onder jongeren omtrent gezonde leefwijzen en de risico's en gevolgen van het gebruik van illegale drugs en andere psychoactieve stoffen, en niveau van de vaardigheden en competenties van de bij de preventie van drugsgebruik betrokken actoren 	<p>EWDD-verslagen</p> <p>Eurobarometer-enquêtes</p> <p>ESPAD</p> <p>HBSC/WHO Europa</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	5. Ruimte scheppen voor een beter onderbouwde reactie op het misbruik van psychoactieve geneesmiddelen.	2017-2020	Lidstaten Groep van de Raad (HDG, Groep farmaceutische producten en medische hulpmiddelen) Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) EWDD	<ul style="list-style-type: none"> — Aantal initiatieven ter bevordering van een juist gebruik van psychoactieve geneesmiddelen — Verzameld bewijs en verzamelde internationale voorbeelden over hoe de risico's van misbruik en oneigenlijk gebruik van psychoactieve geneesmiddelen kunnen worden beperkt — Aantal opleidingen voor artsen en andere medische zorgverleners in het gebruik van geneesmiddelen ter bestrijding van pijn en leed 	Verslagen van de lidstaten EWDD-verslagen Europees Geneesmiddelenbureau (EMA)
2. Doeltreffender drugsbehandeling en -rehabilitatie, met inbegrip van diensten voor personen met comorbiditeit, ter terugdringing van het gebruik van illegale drugs, het problematisch drugsgebruik, het aantal gevallen van drugsverslaving en drugsgerelateerde gezondheids- en sociale risico's en schade, alsmede ter ondersteuning van het herstel en de sociale (re-)integratie van problematische en verslaafde drugsgebruikers.	6. Ontwikkeling en vergroting van de diversiteit, de beschikbaarheid, de dekking en de toegankelijkheid van empirisch onderbouwde integrale en geïntegreerde behandelingsdiensten. Waarborgen dat die diensten zich bezighouden met polydrugsgebruik (gecombineerd gebruik van illegale en legale stoffen, met inbegrip van psychoactieve geneesmiddelen, alcohol en tabak) en met de nieuwe behoeften van ouder wordende drugsgebruikers en genderspecifieke problemen. a. Verstrekken en verbeteren van de opleiding in verslavingsgedrag voor medische en sociale zorgverleners.	Gaande	—	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicatoren 1, 6, 11 — De omvang en diversiteit van de empirisch onderbouwde algemene en geïntegreerde behandelingsdiensten, met inbegrip van die voor polydrugsgebruik en die voor de behoeften van ouder wordende drugsgebruikers, op lidstaatniveau — Gegevens van de lidstaten betreffende voortzetting en resultaten van de behandeling 	EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage Portaal beste praktijken EWDD Eindevaluatie EU-drugsstrategie en EU-actieplan Verslagen van de lidstaten

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	b. Ontwikkelen en uitvoeren van vroegtijdige opsporing en interventie, korte interventie en behandelprogramma's voor kinderen en jongeren die drugs gebruiken.				
	<p>7. Verruimen van de beschikbaarheid van rehabilitatie-/re-integratie- en hersteldiensten, met nadruk op diensten die:</p> <p>a. zich concentreren op het aanbieden van een zorgcontinuüm door middel van beheer van individuele gevallen en samenwerking tussen instanties ten behoeve van individuele personen;</p> <p>b. zich richten op steun voor de sociale (re-)integratie (met inbegrip van de inzetbaarheid en huisvesting) van problematische en verslaafde drugsgebruikers, zo nodig met inbegrip van gevangenen en ouder wordende drugsgebruikers;</p> <p>c. het diagnoseproces en de behandeling van psychiatrische en lichamelijke comorbiditeit in verband met drugsgebruik versterken, bijvoorbeeld met behulp van snelle tests voor hepatitis B en C en hiv en andere seksueel overdraagbare aandoeningen en tuberculose,</p> <p>d. rekening houden met genderspecifieke behoeften, en</p> <p>e. kwetsbare gemeenschappen/bevolkingsgroepen bereiken.</p>	Gaande	Lidstaten	<p>— Overkoepelende indicator 11</p> <p>Gegevens van de lidstaten betreffende:</p> <p>— Toename van het aantal rehabilitatie-/re-integratie- en hersteldiensten die individuele gevallen beheeren, en vormen van samenwerking tussen instanties</p> <p>— Toename van het aantal genderspecifieke rehabilitatie-/re-integratie en herstelprogramma's</p> <p>— Toename van het aantal programma's voor gemeenschapszorg en voor gedetineerden, die speciaal bedoeld zijn voor drugsgebruikers met comorbiditeit, waarbij sprake is van een partnerschap tussen diensten voor de geestelijke gezondheid en rehabilitatie-/re-integratie- en hersteldiensten in verband met drugsgebruik</p> <p>— Mate en duur van abstinentie van illegale en/of legale drugs onder personen wier drugsbehandeling is beëindigd</p> <p>— Beschikbaarheid van behandelingsopties om tegemoet te komen aan de behoeften van personen die terugvalen in drugsgebruik en van ouder wordende drugsgebruikers</p>	<p>EWDD-verslagen</p> <p>Verslagen van lidstaten over de door de diensten behaalde resultaten</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>8. a. In voorkomend geval, verruimen van de beschikbaarheid, het actiegebied en de toegang tot risico- en schadebeperkende voorzieningen zoals omruilprogramma's voor naalden en spuiten, opioïde-substitutie therapie, programma's voor het behandelen van opioïdeoverdoses, met het oog op een beperking van de negatieve gevolgen van drugsgebruik en het voorkomen en substantieel terugdringen van het aantal sterfgevallen dat direct of indirect met drugs verband houdt en het aantal bloeioverdraagbare ziekten die het gevolg zijn van drugsgebruik, waaronder, maar niet alleen hiv en virale hepatitis, alsmede seksueel overdraagbare ziekten en tuberculose, overeenkomstig de WHO-aanbeveling over het alomvattende pakket gezondheidsdiensten voor intraveneuze drugsgebruikers</p> <p>b. Betere preventie van drugsgerelateerde sterfgevallen in het licht van de nationale context, zoals bijvoorbeeld in het geval van opiaten, door toegang te verlenen tot toegelaten farmaceutische toedieningsvormen van geneesmiddelen die naloxon bevatten en specifiek gecertificeerd zijn zodat opgeleide leken in afwezigheid van medische beroepsbeoefenaren symptomen van opioïdeoverdosis kunnen behandelen</p>	Gaande	Lidstaten EWDD Commissie	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicatoren 2, 3, 4, 11 — Toename van de beschikbaarheid van en de toegang tot empirisch onderbouwde risico- en schadebeperkende maatregelen in de lidstaten, in voorkomend geval — Overzicht van de uitwisselingen van beste praktijken betreffende risico- en schadebeperkende maatregelen — Aantal lidstaten die gevolg geven aan de WHO-aanbeveling over het pakket gezondheidsdiensten voor intraveneuze drugsgebruikers <ul style="list-style-type: none"> — Programma's voor naalden/spuiten — Opioïdesubstitutie therapie — Hiv-tests en advies ter zake — Hiv-therapie en zorg — Condoomprogramma's — Gedragsinterventies — Preventie en beheersing van hepatitis, tuberculose en geestelijke gezondheid — Interventies op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid — Naloxon-opleiding voor leken als absolute voorwaarde voor veilige programma's voor toediening thuis 	<p>EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage</p> <p>Verslagen van de lidstaten</p> <p>Drugsforum van het maatschappelijk middenveld</p> <p>Forum van het maatschappelijk middenveld over hiv/aids, virale hepatitis en tuberculose</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>c. In kaart brengen en wegnemen van belemmeringen voor de opsporing en de toegang tot de behandeling van hiv en hepatitis C voor intraveneuze drugsgebruikers, onder wie gevangenen en andere kwetsbare groepen</p> <p>d. Uitwisselen van informatie en in voorkomend geval beste praktijken betreffende risico- en schadebeperkende maatregelen zoals omruilprogramma's voor naalden en spuiten, opioïdesubstitutietherapie, gebruikersruimten, thuis toe te passen naloxon-programma's, interventies door peers, straathoekwerkprogramma's, behandeling van hepatitis C, het testen van pillen, zelftests voor hiv/aids, overeenkomstig de nationale wetgeving.</p>			<ul style="list-style-type: none"> — Toepassingsbereik van programma's voor opioïdesubstitutietherapie voor mensen die verslaafd zijn aan opioïden — Mate van beschikbaarheid, in voorkomend geval, van schadebeperkende voorzieningen zoals naloxon-programma's, maatregelen voor het uitgaansleven en programma's voor kwetsbare gemeenschappen/bevolkingsgroepen — Aantal programma's dat de toegang tot de behandeling van hepatitis C voor intraveneuze drugsgebruikers vergemakkelijkt en aantal mensen dat bereikt wordt — Mate waarin de richtsnoeren van het ECDC/EWDD inzake de preventie en bestrijding van besmettelijke ziekten onder intraveneuze drugsgebruikers zijn uitgevoerd 	
	<p>9. Verruiming van de ontwikkeling, beschikbaarheid en dekking van gezondheidszorgmaatregelen voor drugsgebruikers in gevangenissen en na hun invrijheidstelling, om zorg te kunnen bieden die kwalitatief gelijkwaardig is aan die in de gemeenschap</p>	Gaande	Lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 10 — Beschikbaarheid van diensten voor drugsgebruikers in gevangenissen (waaronder opioïdesubstitutietherapie en in voorkomend geval naloxon-programma's en omruilprogramma's voor naalden en spuiten, overeenkomstig de nationale wetgeving, alsmede preventie en beheersing van hiv, hepatitis B en C, en tuberculose), en de mate waarin in het beleid en de praktijk van de gezondheidszorg in gevangenissen gebruik wordt gemaakt van zorgmodellen die voorzien in beste praktijken ten aanzien van de behoeftebeoordeling en continuïteit van de zorg voor gevangenen gedurende hun detentie 	<p>EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage</p> <p>Verslagen van lidstaten over diensten</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
				<ul style="list-style-type: none"> — Mate van continuïteit van de zorg van gevangenisdiensten en gemeenschapsdiensten bij de invrijheidstelling van gedetineerden, met bijzondere aandacht voor het vermijden van overdoses drugs 	
<p>3. Gecoördineerde benaderingen voor beste praktijken en kwaliteit integreren in het terugdringen van de vraag naar drugs</p>	<p>10. Toepassing van de EU-minimumkwaliteitsnormen die door de Raad in 2015 ⁽²⁾ zijn vastgesteld ter overbrugging van de kloof tussen wetenschap en praktijk voor:</p> <p>a. primaire, universele, selectieve en geïndiceerde preventiemaatregelen;</p> <p>b. maatregelen voor vroegtijdige opsporing en interventie;</p> <p>c. maatregelen ter beperking van risico en schade, en</p> <p>d. maatregelen voor behandeling, rehabilitatie, sociale integratie en herstel</p> <p>en monitoring van de uitvoering ervan.</p>	2017-2020	<p>Raad</p> <p>Groep van de Raad (HDG)</p> <p>Lidstaten</p> <p>Commissie</p> <p>EWDD</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Onderzoek van de bijdrage van maatregelen en programma's ter terugdringing van de vraag naar drugs die overeenkomstig de normen zijn uitgevoerd; — Aantal gespecialiseerde opleidingsprogramma's voor beroepsbeoefenaars op het gebied van het terugdringen van de vraag naar drugs en/of geschat aantal beroepsbeoefenaars dat gespecialiseerde opleidingsprogramma's heeft gevolgd — Betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld bij de uitvoering van de normen, onder andere bij de planning en invoering — Aantal op EU-niveau ondersteunde projecten en programma's ter bevordering van de uitwisseling van beste praktijken bij de uitvoering van deze normen — Betrokkenheid in interministeriële samenwerking om de uitvoering van deze normen ondersteunen. 	<p>Portaal beste praktijken EWDD</p> <p>Verslagen van de lidstaten</p> <p>Eindevaluatie EU-drugsstrategie en EU-actieplan</p>

⁽¹⁾ Empirisch onderbouwd betekent in deze context „gebaseerd op beschikbaar wetenschappelijk bewijs en ervaring”.

⁽²⁾ Conclusies van de Raad over de uitvoering van het EU-actieplan inzake drugs 2013-2016 betreffende minimumkwaliteitsnormen bij de terugdringing van de vraag naar drugs in de Europese Unie (doc. 11985/15).

2. Terugdringen van het aanbod van drugs

Bijdragen tot een meetbare vermindering van de beschikbaarheid en het aanbod van illegale drugs in de EU

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
4. Versterking van de daadwerkelijke rechtshandavingscoördinatie en samenwerking binnen de EU om de activiteiten met betrekking tot illegale drugs tegen te gaan, in voorkomend geval in aansluiting op relevante maatregelen waartoe is besloten in het kader van de EU-beleidscyclus	11. Optimale benutting van de beschikbare rechtshandavingsinstrumenten, -kanalen en communicatiemiddelen voor de uitwisseling van inlichtingen en informatie, die gebruikt worden voor het verzamelen, vergelijken en analyseren van drugsgerelateerde informatie	Gaande	Lidstaten Europol Eurojust Groep van de Raad (COSI)	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicatoren 7, 15 — Omvang van inlichtingengestuurde en gerichte activiteiten met grote impact, gezamenlijke operaties, gezamenlijke onderzoeksteams en initiatieven voor grensoverschrijdende samenwerking die met name gericht zijn tegen criminele organisaties die zich bezighouden met illegale drugs — Toename van het delen van informatie en gebruik van analyses en deskundigheid uit systemen van Europol of andere rechtshandavingsautoriteiten — De met behulp van Empact-projecten en bilaterale en multilaterale initiatieven geboekte resultaten — Aantal drugsgerelateerde zaken dat naar Eurojust en Europol is verwezen, inclusief kwalitatieve, contextuele informatie over de zaken 	Verslagen van Europol Verslagen van Eurojust EWDD-verslagen Rapporten Empactvoortrekkers
	12. Omschrijven en prioriteren van de dringendste bedreigingen in verband met drugsgerelateerde criminaliteit	2017	Raad Groep van de Raad (COSI) Europol Lidstaten Commissie	<ul style="list-style-type: none"> — Beschikbaarheid van de EU-beleidscyclus voor zware en georganiseerde criminaliteit voor de periode 2018-2021 	EU-Socta Strategische meerjarenplannen Operationele plannen Rapporten Empactvoortrekkers Verslagen van Europol

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>13. Versterking van de Cepol-opleiding voor rechtshandhavingsfunctionarissen met betrekking tot de productie van en handel in illegale drugs en financiële criminaliteit, met name opleidingsmethoden en technieken:</p> <p>a. voor het gebruik van nieuwe communicatietechnologieën bij de productie van en handel in illegale drugs;</p> <p>b. voor een ruimere toepassing van de confiscatie van activa;</p> <p>c. voor witwasbestrijding;</p> <p>d. voor het opsporen en ontmantelen van illegale clandestiene laboratoria en canabiskwekerijen.</p>	2017-2020	Lidstaten Cepol Europol Groep van de Raad (COSI) Commissie	<ul style="list-style-type: none"> — Regelmatige evaluatie van de opleidingsbehoeften — Beschikbaarheid en gebruik van desbetreffende opleidingscursussen — Aantal daarbij opgeleide en daadwerkelijk ingezette rechtshandhavingsfunctionarissen 	Jaarverslag Cepol Cepol-studieprogramma Rapporten Impactvoortrekkers
	<p>14. Verbeteren van de drugsbestrijdingsactiviteiten door vergroting en monitoring van de doeltreffendheid van regionale platforms voor informatie-uitwisseling en van regionale platforms voor gedeelde veiligheid, teneinde nieuwe dreigingen als gevolg van wijzigingen in de drugsmokkelroutes te keren en te elimineren</p>	Gaande	Commissie Lidstaten Europol Groep van de Raad (COSI) Regionale informatie-Platforms voor informatie-uitwisseling Regionale platforms voor gedeelde veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 7 — Aantal inlichtingengestuurde activiteiten die leiden tot het verstoren en elimineren van drugsmokkelroutes — Mate waarin inlichtingen uitgewisseld worden door middel van de activiteiten van het netwerk van verbindingfunctionarissen 	Platforms voor gedeelde veiligheid/informatie en evaluatieverslagen EWDD-verslagen EU-Socta Rapporten Impactvoortrekkers Verslagen van Europol MAOC-N (1)

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	15. Aanscherping van de maatregelen ter voorkoming van misbruik van drugsprecursoren en pre-precursoren bij de illegale vervaardiging van drugs	Gaande	Lidstaten Europol Commissie Groepen van de Raad (Groep douane-unie, COSI)	<ul style="list-style-type: none"> — Aantal gevallen van en hoeveelheid tegengehouden of in beslag genomen zendingen van voor illegaal gebruik bestemde precursoren — Met Empact-projecten behaalde resultaten — Gebruik van het PEN-systeem (online kennisgeving voorafgaand aan de uitvoer) en toename van het gebruik van het PICS (systeem voor doorgifte van incidenten met precursoren) — Aantal gezamenlijke vervolvergaderingen en andere activiteiten in verband met de preventie van misbruik van precursoren en pre-precursoren 	<p>Verslagen van de rechtshandhavinginstanties van de EU en de lidstaten</p> <p>Empact</p> <p>Verslagen van de projectleider</p> <p>Verslagen van Europol</p>
	16. Bestrijding van grensoverschrijdende drugshandel, onder andere via containervervoer en pakketzendingen, en verbetering van de grensbeveiliging, met name waar het gaat om EU-zeehavens, luchthavens en -grensdoorlaatposten aan landgrenzen door middel van geïntensiveerde inspanningen, waaronder uitwisseling van informatie en inlichtingen, door de betrokken rechtshandhavingsautoriteiten	Gaande	Lidstaten Europol Raadsgroep (GDS COSI)	<ul style="list-style-type: none"> — Aantal multidisciplinaire/door meerdere instanties uitgevoerde gezamenlijke operaties en grensoverschrijdende samenwerkingsinitiatieven — Intensievere uitwisseling van informatie door bijvoorbeeld memoranda van overeenstemming die zijn overeengekomen tussen rechtshandhavingsautoriteiten en betrokken organisaties zoals luchtvaartmaatschappijen, luchtvervoersdiensten, rederijen, havenautoriteiten en chemische bedrijven — Met Empact-projecten behaalde resultaten — Betere uitwisseling van informatie en inlichtingen over grensoverschrijdende drugshandel, onder meer met behulp van beschikbare grensbewakingssystemen — Implementering van EU-richtlijn persoonsgegevens van passagiers (PNR) 	<p>Rapporten Empactvoortrekkers</p> <p>Verslagen van Europol</p> <p>Verslagen van de GDS</p> <p>Verslagen van de lidstaten</p> <p>MAOC-N</p> <p>Frontex</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	17. Toepassing van de sleutelindicatoren inzake de terugdringing van de drugsaanvoer die in 2013 door de Raad zijn vastgesteld ⁽²⁾	2017-2020	Commissie Lidstaten Raad Werkgroep van de Raad (HDG) EWDD Europol	Mate van uitvoering van de volgende indicatoren: — Aantal inbeslagnames en hoeveelheid inbeslaggenomen drugs — Zuiverheid en inhoud van drugs — Drugsprijzen — Ontmantelde voorzieningen voor drugsproductie — Overtredingen van de drugswetgeving — Beschikbaarheid van drugs volgens bevolkingsonderzoeken — Ramingen van de marktomvang	Overzicht van de huidige gegevensvergaring met betrekking tot het nationale aanbod van drugs in de lidstaten EWDD-verslagen Verslagen van Europol
5. Versterking van de daadwerkelijke justitiële samenwerking en wetgeving binnen de EU	18. Intensivering van de justitiële samenwerking in de EU bij de aanpak van grensoverschrijdende drugshandel, witwassen, alsmede de confiscatie van de opbrengsten van drugsgerelateerde georganiseerde criminaliteit	2017-2020	Raad Commissie Lidstaten Eurojust	— Tijdige toepassing van door de EU overeengekomen maatregelen en wetgeving betreffende a) de confiscatie en invordering van criminele vermogensbestanddelen ⁽³⁾ ; b) witwassen ⁽⁴⁾ ; c) onderlinge aanpassing met betrekking tot misdrijven en straffen in verband met drugshandel in de EU ⁽⁵⁾ — Meer financiële onderzoeken en confiscaties in verband met de opbrengsten van drugsgerelateerde georganiseerde criminaliteit dankzij rechtshandhavinginstanties van de EU en justitiële samenwerking — Tijdige en doeltreffende reacties op verzoeken tot wederzijdse rechtsbijstand en Europese arrestatiebevelen in verband met illegale drugshandel	Verslagen van Eurojust Verslagen van de lidstaten

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	19. Vaststelling en toepassing van nieuwe EU-wetgevingsmaatregelen om de introductie, het gebruik en de snelle verspreiding van nieuwe psychoactieve stoffen tegen te gaan	2017-2020	Commissie Raad Werkgroep van de Raad (HDG) Lidstaten EWDD Europol Eurojust	<ul style="list-style-type: none"> — Het bestaan van EU-wetgeving — Toepassing van EU-wetgeving in de lidstaten — Actualiseren van EU-richtsnoeren voor de procedures voor informatie-uitwisseling en risicobeoordeling — Monitoring van het effect van de nieuwe wetgevingsmaatregelen, met bijzondere aandacht voor het effect van vervanging op de illegale drugsmarkt 	Verslagen van de lidstaten EWDD-verslagen Commissie (EU-maatregelen)
	20. EU-wetgeving betreffende drugsprecursoren implementeren ter voorkoming van misbruik, zonder verstoring van de legale handel	Gaande	Raad Commissie Lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> — Informatie over gevallen van en hoeveelheid tegengehouden of in beslag genomen zendingen van voor illegaal gebruik bestemde precursoren — Met Empact-projecten behaalde resultaten — Gebruik van het PEN-systeem (online kennisgeving voorafgaand aan de uitvoer) en toename van het gebruik van het PICS (systeem voor doorgifte van incidenten met precursoren) — Aantal gezamenlijke vervolvergaderingen en andere activiteiten in verband met de preventie van misbruik van precursoren en pre-precursoren 	Jaarlijks verslag van het INCB over precursoren Verslaglegging door de Europese Commissie en het EWDD

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>21. Aanpakken van het gebruik van een aantal farmacologisch werkzame stoffen (als omschreven in EU-richtlijn 2011/62/EU) als versnijdingsmiddelen voor illegale drugs</p>	Gaande	Lidstaten Commissie Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) Europol	<ul style="list-style-type: none"> — Informatie over inbeslagnames van werkzame stoffen die als versnijdingsmiddel voor illegale drugs worden gebruikt — Tijdige toepassing van nieuwe vereisten in de EU-wetgeving om de toeleveringsketen voor werkzame stoffen onder Richtlijn 2011/62/EU te brengen (de Richtlijn vervalste geneesmiddelen) 	Verslagen van de GDS en de Groep douane-unie Verslagen van de lidstaten
	<p>22. De lidstaten bieden en implementeren, in voorkomend geval in overeenstemming met hun juridische kaders, alternatieven voor repressieve straffen voor overtreders van de wetgeving op het drugsgebruik, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. onderwijs b. (opschorting van straf en) behandeling c. opschorting van onderzoek of vervolging d. rehabilitatie en herstel e. nazorg en sociale integratie 	2017-2020	Lidstaten Groep van de Raad (HDG DROIPEN)	<ul style="list-style-type: none"> — Ruimere beschikbaarheid en toepassing van alternatieven voor repressieve straffen voor overtreders van de wetgeving op het drugsgebruik op het gebied van onderwijs, behandeling, rehabilitatie, nazorg en sociale integratie. — Een ruimere monitoring, toepassing en evaluatie van alternatieven voor repressieve straffen — Soort en aantal alternatieven voor repressieve straffen die de lidstaten aanbieden en toepassen — Informatie over de doeltreffendheid van alternatieven voor repressieve straffen 	EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage Verslagen van de lidstaten

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
6. Doelmatig reageren op bestaande en nieuwe ontwikkelingen met betrekking tot illegale drugs	23. Op nationaal en EU-niveau strategische beleidsmaatregelen vaststellen in verband met de rol van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën (ICT) en de hosting van gerelateerde websites in de productie, het op de markt brengen, de aankoop en de distributie van illegale drugs en nieuwe psychoactieve stoffen.	2017-2020	Raad Commissie Groep van de Raad (HDG COSI GDS) Lidstaten Europol Cepol EWDD Eurojust	<ul style="list-style-type: none"> — De resultaten van de rechtshandvingsacties ter bestrijding van drugsgerelateerde criminaliteit via het internet — Meer gezamenlijke operaties en grensoverschrijdende initiatieven voor grensoverschrijdende samenwerking — Aantal gefinancierde onderzoeksprojecten en instrumenten die zijn ontwikkeld ter ondersteuning van de rechtshandvingsinstanties, en het effect ervan — Aantal overeenkomsten/besprekingen met relevante partners uit de sector — Het opstellen van een woordenlijst — Het opstellen van een inventaris van bestaande monitoringinstrumenten — Aantal opleidingssessies voor relevante belanghebbenden — Aantal bijeenkomsten met internationale partners waarop de actie werd besproken 	<p>Tussentijds verslag betreffende de EU-beleidscyclus</p> <p>Impact</p> <p>Verslagen van de projectleider</p> <p>Verslagen van Europol</p> <p>Statistieken/jaarverslag Cepol</p> <p>EWDD-verslagen</p> <p>Verslagen van de lidstaten</p> <p>Verslagen van de EU-agentschappen</p> <p>Commissie</p>

(¹) Het in Lissabon gevestigde MAOC-N is een initiatief van zeven EU-lidstaten (Frankrijk, Ierland, Italië, Spanje, Nederland, Portugal en het Verenigd Koninkrijk). Het wordt medegefinancierd door het Fonds voor interne veiligheid van de Europese Unie. Het centrum biedt een forum voor multilaterale samenwerking ter bestrijding van de illegale drugshandel over zee of door de lucht.

(²) Conclusies van de Raad over de verbetering van het toezicht op de drugsaanvoer in de Europese Unie van 15 november 2013.

(³) Richtlijn 2014/42/EU van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bevrozing en confiscatie van hulpmiddelen en opbrengsten van misdrijven in de Europese Unie; Besluit 2007/845/JBZ van de Raad betreffende de samenwerking tussen de nationale bureaus voor de ontneming van vermogensbestanddelen op het gebied van de opsporing en de identificatie van opbrengsten van misdrijven of andere vermogensbestanddelen die hun oorsprong vinden in misdrijven; Kaderbesluit 2006/783/JBZ van de Raad inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op beslissingen tot confiscatie; Kaderbesluit 2003/577/JBZ van de Raad inzake de tenuitvoerlegging in de Europese Unie van beslissingen tot bevrozing van voorwerpen of bewijsstukken; voorstel van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad inzake de wederzijdse erkenning van bevelen tot bevrozing en confiscatie, COM(2016) 819; Kaderbesluit 2005/212/JBZ van de Raad inzake de confiscatie van opbrengsten van misdrijven, alsmede van de daarbij gebruikte hulpmiddelen en de door middel daarvan verkregen voorwerpen; Kaderbesluit 2003/577/JBZ van de Raad inzake de tenuitvoerlegging in de Europese Unie van beslissingen tot bevrozing van voorwerpen of bewijsstukken.

(⁴) Richtlijn (EU) 2015/849 van het Europees Parlement en de Raad inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie; Kaderbesluit 2001/500/JBZ van de Raad inzake het witwassen van geld, de identificatie, opsporing, bevrozing, inbeslagneming en confiscatie van hulpmiddelen en van opbrengsten van misdrijven; voorstel van de Commissie voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad inzake de strafrechtelijke bestrijding van het witwassen van geld, COM(2016) 826. Verordening (EU) 2015/847 van het Europees Parlement en de Raad betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1781/2006; Verordening (EG) nr. 1889/2005 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de controle van liquide middelen die de Gemeenschap binnenkomen of verlaten; voorstel van de Commissie voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005.

(⁵) Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drugshandel, wat betreft de definitie van drugs.

3. Coördinatie

Doeltreffende coördinatie van het drugsbeleid van de lidstaten en de EU

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
7. Zorgen voor doeltreffende EU-coördinatie op het gebied van drugs	<p>24. Intensivering van de informatie-uitwisseling tussen de HDG en andere bevoegde Raadsgroepen, en vooral COSI, ter intensivering van de coördinatie met betrekking tot de pijler betreffende het terugdringen van het aanbod van drugs</p> <p>Intensivering van de informatie-uitwisseling tussen de HDG en andere geografisch of thematisch bevoegde Raadsgroepen, zoals COSI, COAFR, COASI, COEST, COLAC, COTRA, COWEB, CONUN, COHOM, CCWP (GDS), COSCE, CUG en DROIPEN</p>	Gaande	<p>voorzitterschap Raad EDEO Werkgroep van de Raad (HDG)</p>	<p>— Mate waarin met de EU-drugsstrategie en het EU-drugsactieplan rekening is gehouden in het programma van andere Raadsgroepen, zoals COSI, COAFR, COASI, COEST, COLAC, COTRA, COWEB, CONUN, COHOM, CCWP (GDS), COSCE, CUG en DROIPEN.</p> <p>— Regelmatig voor HDG-bijeenkomsten briefings agenderen betreffende 1) activiteiten in verband met de drugsgerelateerde prioriteiten van de EU-beleids-cyclus (op basis van verslagen van Empact, een keer per voorzitterschap) en 2) relevante activiteiten van andere Raadsgroepen, zo nodig in aanwezigheid van voorzitters van andere Raadsgroepen</p>	<p>Verslagen Raadsgroepen (HDG) Verslag van het voorzitterschap</p>
	<p>25. Elk voorzitterschap kan vergaderingen bijeenroepen van de nationale drugscoördinatoren en eventueel van andere groepen, die zich moet beraden op nieuwe trends, daadwerkelijke interventies en andere beleidsontwikkelingen met meerwaarde voor de EU-drugsstrategie en voor de lidstaten</p>	Tweejaarlijks	<p>voorzitterschap Lidstaten</p>	<p>— Mate waarin ontwikkelingen, trends en nieuwe inzichten in beleidsreacties tot uitdrukking komen in de agenda van de vergadering van de nationale drugscoördinatoren en waarin dit leidt tot een betere communicatie en informatie-uitwisseling</p>	<p>Verslag van het voorzitterschap</p>
	<p>26. De HDG faciliteert a) het toezicht op de uitvoering van het actieplan door middel van thematische debatten, en b) een jaarlijkse dialoog over de drugsituatie in Europa</p>	<p>a) Gaande b) Jaarlijks</p>	<p>voorzitterschap Werkgroep van de Raad (HDG) Lidstaten Commissie EWDD Europol</p>	<p>— Mate van uitvoering van het actieplan</p> <p>— Aantal acties van het actieplan die in door de HDG georganiseerde thematische debatten aan bod kwamen</p> <p>— Tijdige dialoog in de HDG over de laatste trends en gegevens met betrekking tot drugs</p>	<p>Verslag van het voorzitterschap</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>27. Zorg dragen voor de samenhang en de continuïteit van de maatregelen van de lidstaten en de EU onder de opeenvolgende voorzitterschappen, ter versterking van de geïntegreerde, evenwichtige en empirisch onderbouwde benadering van drugs in de EU</p>	Gaande	voorzitterschap Voorzitterschapstrio Lidstaten Commissie Werkgroep van de Raad (HDG) EWDD Europol	<ul style="list-style-type: none"> — Mate van samenhang en continuïteit van de maatregelen onder de opeenvolgende voorzitterschappen — Vorderingen bij de uitvoering van de prioriteiten van de EU-drugsstrategie onder de opeenvolgende voorzitterschappen 	Verslag van het voorzitterschap
	<p>28. Zorg dragen voor de coördinatie van het EU-drugsbeleid en van de EU-reacties, ter ondersteuning van de internationale samenwerking tussen de EU, derde landen en internationale organisaties</p>	Gaande	EDEO Commissie Werkgroep van de Raad (HDG) Lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> — Mate van consistentie en samenhang van de doelstellingen, verwachte resultaten en maatregelen als beoogd in de EU-drugsacties — Opname van drugsgerelateerde prioriteiten in de strategieën van de relevante EU-instanties — Intensievere samenwerking tussen de HDG en andere geografisch/regionaal of thematisch bevoegde Raadsgroepen, zoals COSI, COAFR, COASI, COEST, COLAT, COTRA, COWEB, CONUN, COHOM, CCWP (GDS), COSCE, CUG en DROIPEN — Aantal verslagen van de Groep van Dublin 	Periodieke rapportering door de EDEO en de Commissie aan de Raadsgroep (HDG) Groep van Dublin

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>29. a. Komen tot een gecoördineerd en passend middeleniveau, zowel op het niveau van de EU als op dat van de lidstaten, om de prioriteiten van de EU-drugsstrategie te realiseren</p> <p>b. De samenwerking tussen bevoegde overheidsinstanties en de ngo-sector versterken om de stelselmatige toename van de verslaving aan opwekkingsmiddelen, met name methamfetamine, tegen te gaan, met de nadruk op het creëren en delen van beste praktijken voor het voorkomen van de verspreiding van lokale epidemieën, onder meer inspanningen ter vermindering van zowel vraag als aanbod, en het delen van informatie over de preventie van misbruik van geneesmiddelen voor de productie vanmethamfetamine.</p>	Jaarlijks 2017-2020	Lidstaten Commissie EDEO Raad Werkgroep van de Raad (HDG)	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 14 — Hoogte van de financiering door de EU en, in voorkomend geval, de lidstaten — Omvang van de coördinatie met betrekking tot drugsgerelateerde financiële programma's tussen Raadsgroepen en de Commissie — Niveau van netwerkvorming tussen beroepsbeoefenaars van zowel de overheidssector als de niet-overheidssector — Beschikbaarheid van toegankelijke ingrepen — Aantal ontwikkelde ingrepen 	EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage Verslagen van de Commissie Portaal beste praktijken van het EWDD
8. Zorg dragen voor een effectieve coördinatie van drugsgerelateerd beleid op nationaal niveau	30. Het coördineren van maatregelen met betrekking tot drugsbeleid tussen regeringsdepartementen/-ministeries en relevante instanties op lidstaatsniveau, en zorgen voor een passende multidisciplinaire vertegenwoordiging in, of bijdragen ten behoeve van, de delegaties in de HDG	Gaande	Lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 14 — De doeltreffendheid van een coördinatiemechanisme voor horizontaal drugsbeleid op lidstaatsniveau — Het aantal horizontale maatregelen met betrekking tot de beperking van de vraag naar en het aanbod van drugs op lidstaatsniveau 	EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage Verslagen van de lidstaten

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
9. Het maatschappelijk middenveld betrekken bij het drugsbeleid	31. Bevordering en intensivering van de dialoog met, en de betrokkenheid van, het maatschappelijk middenveld en de wetenschappelijke wereld waar het gaat om de formulering, uitvoering, monitoring en evaluatie van drugsbeleid op het niveau van de lidstaten en op dat van de EU	Gaande	Lidstaten Commissie Wergroep van de Raad (HDG) voorzitterschap	<ul style="list-style-type: none"> — Tijdige dialogen tussen het EU-Drugsforum van het maatschappelijke middenveld en de HGD gedurende de verschillende voorzitterschappen — Betrokkenheid van het EU-Drugsforum van het maatschappelijke middenveld bij de evaluatie van de uitvoering van het EU-drugsactieplan — Mate van betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld en de wetenschappelijke gemeenschap in de formulering, uitvoering, monitoring en evaluatie van het EU-drugsbeleid en drugsbeleid van de lidstaten — Tijdige dialoog tussen de wetenschappelijke gemeenschap (natuur- en sociale wetenschappen, met inbegrip van neurowetenschap en gedragsonderzoek) en de HGD 	<p>Feedback van het EU-Drugsforum van het maatschappelijke middenveld en van vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld op het niveau van de lidstaten en de EU</p> <p>Verslagen van de lidstaten</p> <p>Feedback van de wetenschappelijke gemeenschap via het Wetenschappelijk Comité van het EWDD</p>

4. Internationale samenwerking

Algehele en evenwichtige intensivering van de dialoog en samenwerking in drugsaangelegenheden tussen de EU en derde landen en internationale organisaties

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
10. Integratie van de EU-drugsstrategie in het totale EU-kader voor buitenlands beleid, als onderdeel van een alomvattende aanpak waarin het scala aan beleidsvormen en diplomatieke, politieke en financiële instrumenten waarover de EU beschikt op samenhangende en gecoördineerde wijze ten volle wordt benut	32. Zorg dragen voor beleidssamenhang tussen de interne en de externe aspecten van het EU-drugsbeleid, alsmede volledige integratie van drugsaangelegenheden in de politieke dialogen en kaderovereenkomsten tussen de EU en haar partners en in de EU-pleidooien met betrekking tot mondiale vraagstukken en uitdagingen	Gaande	Commissie EDEO voorzitterschap Wergroep van de Raad (HDG) Lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 13 — Meer ruimte voor de prioriteiten van het drugsbeleid in het extern beleid en de externe acties van de EU — Opname van drugsgerelateerde prioriteiten in de EU-strategieën ten aanzien van derde landen en regio's — Aantal bestaande overeenkomsten, strategienota's, actieplannen 	Verslagen EDEO

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>33. Ervoor zorgen dat de beleidsprioriteiten en het evenwicht tussen de beperking van de vraag en het aanbod goed tot uitdrukking komen in de beleidsopties en in de programmering, uitvoering en monitoring van de externe bijstand, met name in de landen van herkomst en van doorvoer, door middel van projecten die onder meer omvatten:</p> <p>a. ontwikkeling van een geïntegreerd, evenwichtig en empirisch onderbouwd drugsbeleid;</p> <p>b. terugdringing van het aanbod;</p> <p>voorkoming van misbruik van drugsprecursoren en pre-precursoren;</p> <p>c. terugdringen van de vraag naar drugs; en</p> <p>d. alternatieve ontwikkelingsmaatregelen</p>	Gaande	Commissie Lidstaten EDEO	<ul style="list-style-type: none"> — Mate waarin de prioriteiten van het EU-drugsbeleid, met name het evenwicht bij de terugdringing van vraag en aanbod, tot uitdrukking komen in de gefinancierde prioriteiten en projecten — Mate van uitvoering van gecoördineerde acties in actieplannen van de EU samen met derde landen en regio's — Aantal nationale strategieën en actieplannen van derde landen waarin geïntegreerd drugsbeleid is opgenomen 	Verslagen van de Commissie, EDEO en de lidstaten over de programmering, de monitoring en de evaluatie van programma's
	<p>34. Verbetering van de capaciteit en versterking van de rol van de EU-delegaties, zodat zij drugsbelevingsvraagstukken proactief kunnen aanpakken en doeltreffend verslag kunnen uitbrengen over de plaatselijke situatie op drugsgebied</p>	2017-2020	EDEO Commissie Lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> — Beschikbaarstelling van relevante expertise, opleiding en beleidsrichtsnoeren aan de EU-delegaties — Versterkte regionale netwerkvorming door EU-delegaties met betrekking tot drugsvraagstukken — Versterkte coördinatie met de lidstaten 	<p>Verslagen van de EDEO en de Commissie EU-delegaties</p> <p>Verslagen van de Groep van Dublin</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>35. Bevordering en uitvoering van de EU-benadering van alternatieve ontwikkeling (in aansluiting op de EU-drugsstrategie 2013-2020; de benadering van de EU inzake alternatieve ontwikkeling; en de richtsnoeren voor alternatieve ontwikkeling 2013 van de Verenigde Naties), in samenwerking met derde landen, met inachtneming van de mensenrechten, menselijke veiligheid, de genderspecten en de specifieke voorwaarden van het samenwerkingsverband, met inbegrip van:</p> <p>a. de opneming van alternatieve ontwikkeling in de ruimere agenda van de lidstaten, waarbij derde landen worden aangemoedigd om desgewenst alternatieve ontwikkeling op te nemen in hun nationale strategieën;</p> <p>b. bijdragen tot initiatieven ter beperking van armoede, conflicten en kwetsbaarheid door steun te verstrekken voor duurzame, legale en gendergevoelige middelen van bestaan voor mensen die voorheen betrokken waren bij de teelt van illegale drugs of die dat momenteel zijn</p>	Gaande	Lidstaten Commissie EDEO	<ul style="list-style-type: none"> — Aantal nationale beleidsvormen, strategieën en actieplannen van derde landen waarin: <ul style="list-style-type: none"> — geïntegreerde benaderingen van het probleem van de illegale drugsteelt zijn opgenomen; en — alternatieve ontwikkelingsinitiatieven zijn opgenomen die daadwerkelijk hun beslag hebben gekregen — Aantal beoordeelde projecten met aantoonbare positieve resultaten op het gebied van duurzame, legale en gendergevoelige middelen van bestaan — Verbeteringen in de indicatoren voor menselijke ontwikkeling — Aantal door de EU en de lidstaten gefinancierde plattelandsontwikkelingsprojecten en -programma's in gebieden waar illegale drugsteelt plaatsvindt, of in gebieden waar dat dreigt te gaan gebeuren — Meldingen van afname van de plaatselijke illegale drugsteelt op de lange termijn 	<p>Verslagen van het UNODC en het INCB over het drugsbeleid in niet-EU-landen</p> <p>Verslagen van de EU en de lidstaten over de follow-up en evaluatie van projecten en programma's</p> <p>UNDP-verslagen over de menselijke ontwikkeling</p> <p>Rapportage over niet-EU-landen door de Groep van Dublin</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>c. Zorgen voor een passend niveau van financiering en beschikbaarstelling van expertise door de EU en de lidstaten voor de verdere versterking en ondersteuning van de inspanningen van niet-EU-landen bij het aanpakken en de voorkoming van illegale drugsteelt door middel van plattelandsontwikkelingsmaatregelen, en het versterken van de rechtsstaat om het hoofd te bieden aan de uitdagingen op het gebied van armoedebestrijding, volksgezondheid, veiligheid en beveiliging</p>				
	<p>36. Steun voor derde landen, met inbegrip van het maatschappelijk middenveld, bij de opstelling en uitvoering van initiatieven voor het beperken van risico's en schade, met name wanneer er sprake is van een groeiende dreiging van overdracht van drugsgelateerde bloedoverdraagbare virussen in combinatie met drugsgebruik, waaronder, maar niet beperkt tot hiv en virale hepatitis, alsmede seksueel overdraagbare ziekten en tuberculose</p>	Gaande	Lidstaten Commissie EDEO	<ul style="list-style-type: none"> — Aantal en kwaliteit van de uitgewerkte initiatieven voor het beperken van risico's en schade — Prevalentie van drugsgelateerde sterfgevallen in derde landen en drugsgelateerde bloedoverdraagbare virussen, waaronder, maar niet beperkt tot, hiv en virale hepatitis, alsmede seksueel overdraagbare ziekten en tuberculose 	<p>WHO-verslagen</p> <p>Rapportage over niet-EU-landen door de Groep van Dublin</p> <p>Uitwisselingen tussen de EDEO, de Commissie en de lidstaten over het beleid van niet-EU-landen</p>
	<p>37. Steun voor derde landen bij het bestrijden van drugsgelateerde georganiseerde misdaad, waaronder drugshandel, door middel van:</p> <p>a. het uitwisselen van inlichtingen en beste praktijken;</p> <p>b. versterking van de vermogens op het gebied van de drugsbestrijding en de ontwikkeling van expertise betreffende landen van herkomst en van doorvoer;</p>	Gaande	Lidstaten EDEO Commissie Europol	<ul style="list-style-type: none"> — Aantal en effectiviteit van de projecten en programma's van de EU en de lidstaten in niet-EU-landen — Gestage vermindering van de drugshandel 	<p>Verslagen van de Commissie en de lidstaten</p> <p>Verslagen van Europol</p> <p>Verslagen EDEO</p> <p>Jaarlijkse verslagen van het UNODC over de drugssituatie in de wereld</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>c. het gezamenlijk met internationale partners aanpakken van factoren die drugshandel in de hand werken zoals corruptie, zwakke instituties, slecht bestuur en het ontbreken van financieel regulerend toezicht;</p> <p>d. intensivering van de samenwerking op het gebied van identificatie en ontne- ming van vermogensbestanddelen, met name door speciale nationale platforms in het leven te roepen; en</p> <p>e. intensivering van de regionale en intra-regionale samenwerking;</p> <p>f. de rechtsstaat en internationale normen en beginselen op het gebied van mensenrechten integreren in rechtshandhavingsmaatregelen in verband met drugs</p>				
	<p>38. a. De samenwerking intensiveren en/of dialogen voeren met partners, waaronder:</p> <ul style="list-style-type: none"> — toetredende staten, kandidaat-lidstaten en mogelijke kandidaat-lidstaten — landen van het Europees nabuurschapsbeleid; — Verenigde Staten van Amerika — Russische Federatie 	Gaande	<p>Voorzitterschapstrio</p> <p>Commissie EDEO</p> <p>Lidstaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 13 — Intensievere samenwerking op het gebied van drugs met relevante partners — Georganiseerde dialogen — Verklaringen waarover overeenstemming is bereikt — Uitgevoerde programma's en actieplannen 	<p>Verslagen EDEO</p> <p>Verslagen over de uitvoering van de relevante actieplannen, indien beschikbaar</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<ul style="list-style-type: none"> — andere landen of regio's die prioriteit genieten, met name: <ul style="list-style-type: none"> — Afghanistan, Pakistan en Iran — de Centraal-Aziatische republieken — China — Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (Celac) — Afrika, in het bijzonder West-Afrika — Andere landen, afhankelijk van de nationale en internationale ontwikkelingen <p>b. Mogelijkheden onderzoeken om samen te werken (onder meer via bilaterale dialogen, gezamenlijke projecten) met andere niet-EU-landen over ernstige drugsgerelateerde aangelegenheden</p>				
	39. Verbetering van het raadplegingsmechanisme van de Groep van Dublin door middel van intensievere EU-coördinatie en -participatie, een betere formulering, uitvoering en verspreiding vande aanbevelingen	Gaande	Groep van Dublin Commissie EDEO Lidstaten	<ul style="list-style-type: none"> — Omvang van de activiteiten van de structuren van de Groep van Dublin, waaronder aantal daadwerkelijk uitgevoerde aanbevelingen van de Groep van Dublin — Verwezenlijkte modernisering van de werkmethode van de Groep van Dublin 	Verslagen van de Groep van Dublin
	40. Jaarlijkse dialoog over drugsgerelateerde bijstand van de EU en de lidstaten aan derde landen, vergezeld van een schriftelijke update	Van 2017	Commissie EDEO Lidstaten	— Presentatie door de Commissie en de EDEO aan de Horizontale Groep drugs, minstens eenmaal per jaar	<p>Verslagen van de Commissie en de EDEO</p> <p>Verslagen van de lidstaten</p> <p>Systeem voor en verslaglegging over de follow-up en evaluatie van projecten en programma's</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>41. Zorg dragen voor de volledige integratie van de bevordering en bescherming van de rechten van de mens in de politieke dialogen en in de planning en uitvoering van de relevante drugsgerelateerde programma's en projecten, mede door de uitvoering van een op rechten gebaseerde aanpak en de toepassing van een op maat gesneden instrument voor aansturing ten aanzien van de mensenrechten en voor effectbeoordeling</p>	Gaande	<p>Commissie COHOM/EDEO Lidstaten</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Daadwerkelijke mainstreaming van mensenrechten in het extern drugsbeleid en de externe acties op drugsgebied van de EU — Toepassing van het instrument voor aansturing ten aanzien van mensenrechten en voor effectbeoordeling 	<p>Jaarverslag van de EU over de mensenrechten Verslagen van de lidstaten</p>
<p>11. Een samenhangender EU-aanpak en betere zichtbaarheid van de EU binnen de Verenigde Naties (VN), en versterkte EU-coördinatie met internationale organen op het gebied van drugs</p>	<p>42. Mee vorm geven aan de agenda inzake het internationale drugsbeleid, onder meer door middel van:</p> <p>a. meer stappen van de EU en de delegaties der lidstaten bij de Algemene Vergadering van de VN en de Commissie voor verdovende middelen (CND);</p> <p>b. Gecoördineerde actie van de delegaties van de EU en de lidstaten in alle andere VN-fora die drugsgerelateerde aangelegenheden behandelen (de Wereldgezondheidsvergadering, de Mensenrechtenraad, het politiek forum op hoog niveau voor duurzame ontwikkeling)</p>	Gaande	<p>EDEO voorzitterschap Lidstaten Commissie Raad Werkgroep van de Raad (HDG)</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 13 — Aantal door de EU afgelegde verklaringen op de CND en andere VN-Fora — Aantal door andere regio's en internationale organen gesteunde gemeenschappelijke standpunten van de EU — Aantal gemeenschappelijke standpunten van de EU over beslissingen van de CND inzake het in lijsten opnemen van stoffen — Resultaat van de beslissingen van de CND inzake het in lijsten opnemen van stoffen 	<p>Verslagen EDEO Convergentie-indicator Resultaat van de toetsing in 2019 De jaarverslagen over duurzame-ontwikkelingsdoelen</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>c. voorbereiding, coördinatie en vaststelling van gemeenschappelijke standpunten van de EU en gezamenlijke resoluties in de Algemene Vergadering van de VN en de CND, onder meer over het in lijsten opnemen van stoffen vóór bijeenkomsten van de CND, alsmede bewerkstelligen dat de EU met één krachtige stem spreekt in deze en andere internationale fora;</p> <p>d. ondersteuning en monitoring van de uitvoering van de aanbevelingen in het slotdocument van de UNGASS 2016 (Outcome Document), als referentiedocument dat de kern vormt voor de bespreking in verband met het internationale drugsbeleid in alle relevante fora</p> <p>e. het ministeriële deel dat tijdens de 62e zitting van de CND in 2019 in Wenen moet worden gehouden; en</p> <p>f. zorgen voor een zinvolle betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld en de wetenschappelijke gemeenschap in dat toetsingsproces</p>			<ul style="list-style-type: none"> — Niveau van met succes vastgestelde EU-resoluties binnen de VN, inclusief de CND — Doeltreffende bevordering van het EU-beleid binnen de VN, inclusief de CND — Vaststelling van een gezamenlijke standpuntnota van de EU voor het toetsingsproces in 2019; bijdrage van de EU aan de afbakening door de CND van de modaliteiten voor de toetsing in 2019 — Uitvoering van een Gemeenschappelijk Standpunt van de EU over het proces na de UNGASS — Resultaat van de toetsing in 2019 van de Politieke verklaring en het Actieplan van de VN betreffende internationale samenwerking met het oog op een geïntegreerde en evenwichtige strategie om het drugsprobleem in de wereld te bestrijden — Vorderingen bij de uitvoering van drugsgelateerde duurzame-ontwikkelingsdoelen 	

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	43. Sterkere partnerschappen met de UNODC, WHO, UNAIDS en andere bevoegde VN-instanties, internationale en regionale organen en organisaties en initiatieven (zoals de Raad van Europa en het „Paris Pact”-initiatief)	Gaande	Raad EDEO Commissie voorzitterschap Werkgroep van de Raad (HDG) EWDD	— Overkoepelende indicatoren 13, 15 — Aantal informatie-uitwisselingen en activiteiten tussen de EU en toepasselijke internationale en regionale organen en organisaties en initiatieven — Doeltreffendheid van partnerschappen met bevoegde organen	Verslagen van de lidstaten, de EDEO en de Commissie
12. Steun verlenen aan toetredende staten, kandidaat-lidstaten en mogelijke kandidaat-lidstaten om zich aan te passen en te voldoen aan het EU-acquis op het gebied van drugs, door middel van gerichte steun en monitoring	44. Waar nodig gerichte technische en andere bijstand en steun verlenen aan toetredende staten, kandidaat-lidstaten en mogelijke kandidaat-lidstaten om hun aanpassing aan en naleving van het EU-acquis op het gebied van drugs te faciliteren	Gaande	Commissie Lidstaten EWDD Europol Eurojust Frontex EDEO	— Overkoepelende indicator 15 — Landen voldoen in grotere mate aan het EU acquis — Aantal en kwaliteit van afgeronde projecten — Nationale drugsstrategieën en nationale coördinerende structuren inzake drugs opgericht	EWDD-verslagen Verslagen van toetredende staten, kandidaat-lidstaten en mogelijke kandidaat-lidstaten

5. Informatie, onderzoek, monitoring en evaluatie

Bijdragen tot een beter inzicht in alle aspecten van het verschijnsel drugs en in het effect van maatregelen, teneinde een degelijke en alomvattende onderbouwing voor beleid en acties te verschaffen

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
13. Zorgen voor toereikende investeringen in onderzoek, gegevensverzameling, monitoring, evaluatie en informatie-uitwisseling betreffende alle aspecten van het verschijnsel drugs	45. Bevorderen van passende financiering van drugsgerelateerde multidisciplinaire onderzoeken en studies op EU-niveau, onder meer door middel van EU-financieringsprogramma's (2014-2020)	2017-2020	Lidstaten Commissie	— Hoeveelheid en soort EU-financiering van de verschillende programma's en projecten	Commissie Verslag tijdens de jaarlijkse dialoog over onderzoek

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>46. Waarborgen dat door de EU ondersteunde projecten:</p> <p>a. de prioriteiten van de EU-drugsstrategie en het drugsactieplan in acht nemen;</p> <p>b. lacunes in beleidsformulering in acht nemen;</p> <p>c. een duidelijke meerwaarde opleveren en zorgen voor samenhang en synergie; en</p> <p>d. vermijden dat onderzoek krachtens andere programma's en organen wordt overgedaan;</p> <p>e. recht doen aan het belang van gedragsonderzoek en neurowetenschap ⁽¹⁾</p> <p>f. duidelijke indicatoren bevatten voor de meting van hun effect</p>	2017-2020	Commissie EWDD	<ul style="list-style-type: none"> — Opname van de prioriteiten van de EU-drugsstrategie en het drugsactieplan in de financiering en beoordelingscriteria van door de EU gefinancierd onderzoek op het gebied van drugs — Aantal, effect, complementariteit en waarde van door de EU gefinancierde onderzoeksbeurzen op het gebied van drugs, en van toegekende overeenkomsten — Aantal door de EU gefinancierde artikelen en onderzoeksverslagen op het gebied van drugs in collegiaal getoetste en invloedrijke tijdschriften — Jaarlijks debat in de HDG over de door de EU gefinancierde drugsgerelateerde onderzoeksprojecten, met inbegrip van de aanbevelingen van het wetenschappelijk comité van het EWDD inzake onderzoeksprioriteiten 	<p>Verslagen van onderzoeksprojecten</p> <p>Aanbevelingen van het wetenschappelijk comité van het EWDD inzake onderzoeksprioriteiten</p> <p>Wetenschappelijke citatenindex en vergelijkbare bibliometrische instrumenten</p> <p>Strategische onderzoeksagenda, opgesteld door ERANID</p>
	47. Stimuleren van empirisch onderbouwde beoordelingen van beleidsmaatregelen en acties op nationaal, internationaal en EU-niveau	2017-2020	Commissie Lidstaten EWDD	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 14 — EWDD-gids voor de evaluatie ter ondersteuning van het nationale proces — Uitvoering van gerichte studies naar de doeltreffendheid en effecten van het drugsbeleid op EU- en internationaal niveau 	EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>48. Ondersteunen van de analyse (daar- onder begrepen het in kaart brengen van informatiebronnen) en het delen van informatie over het verband tussen de drugshandel en:</p> <p>a. de financiering van terroristische groe- peringen en activiteiten, met inbegrip van overlappingsen tussen de bekende routes vanuit gebieden waar drugs wor- den geproduceerd en verhandeld en conflictzones; en financieringsbronnen voor terroristische cellen in de EU uit illegale activiteiten, waaronder drugshandel;</p> <p>b. migrantensmokkel (waardoor syner- gieën worden gecreëerd met het EU- actieplan tegen migrantensmokkel (2015-2020) dat voorziet in onderzoek en risicoanalyses met betrekking tot de verbanden tussen smokkel en andere strafbare feiten, zoals drugshandel) met daarbij:</p> <ul style="list-style-type: none"> — bijzondere aandacht voor kwetsbare migranten die kunnen worden uit- gebuit met het oog op drugshandel en/of als eindgebruikers van drugs, met name minderjarigen en vrouwen — Onderzoek naar overlappingsen tus- sen criminele bendes die zich bezig- houden met drugshandel en migrantensmokkel, werkwijzen en routes 	2017-2020	Lidstaten Commissie ATC van de EU EWDD Europol Frontex Bureau voor de grondrechten EIGE Raadsgroep (COSI COTER Groep terrorisme HLWG)	<ul style="list-style-type: none"> — Mate waarin meer inzicht is verworven in mogelijke verbanden tussen drugs- handel en: — Terrorismefinanciering — Migrantensmokkel — Mensenhandel — Outputs van de EU en nationale out- puts (zoals verslagen, studies en artike- len over deze onderwerpen) 	Verslagen van de lidstaten Verslagen van de Commissie Verslagen van de Commissie Frontex en het FRA in het kader van hun perio- dieke verslagleggingsacti- viteiten EIGI in het kader van zijn periodieke verslag- leggingsactiviteiten Risicobeoordelingen van de FATF

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	c. mensenhandel, waardoor synergieën worden gecreëerd met het juridisch en beleidskader van de EU op het gebied van mensenhandel, waaronder de EU-strategie voor de uitroeiing van mensenhandel 2012-2016				
14. Voortzetten van netwerkvorming en samenwerking, en ontwikkelen van capaciteit binnen de gehele EU-kennisinfrastructuur voor informatie, onderzoek, monitoring en evaluatie van drugs, met name illegale drugs	<p>49. In samenwerking met betrokken partijen alomvattende analyses blijven verstrekken van:</p> <p>a. de situatie op drugsgebied in de Unie;</p> <p>b. de dynamiek van het drugsgebruik binnen algemene bevolkingsgroepen en doelgroepen</p> <p>c. antwoorden op drugsgebruik;</p> <p>en het te gelegener tijd verstrekken van een actualisering door het EWDD van het overzicht 2017 van de cannabiswetgeving in de EU, alsmede het blijven monitoren en rapporteren over cannabiswetgevingen op nationaal niveau en in derde landen</p>	Gaande	EWDD Europol Lidstaten Commissie	<p>— Overkoepelende indicatoren 1-15</p> <p>— Huidige lacunes in de kennisbasis vastgesteld en een kader op EU-niveau ontwikkeld om analyses uit bestaande databestanden te maximaliseren</p> <p>— Aantal overzichten en analyses van de situatie op drugsgebied</p>	EWDD-verslagen Verslagen van de lidstaten Drugsforum van het maatschappelijk middenveld Commissie

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	50. Uitgebreidere en empirisch onderbouwde opleiding voor diegenen die betrokken zijn in het aanpakken van het drugsfenomeen	2017-2020	Lidstaten EWDD Cepol	<ul style="list-style-type: none"> — Aantal uitgevoerde initiatieven op het niveau van de lidstaten en de Unie om professionals op te leiden inzake de terugdringing van de vraag naar en het aanbod van drugs — Aantal uitgevoerde initiatieven op het niveau van de lidstaten en de Unie om professionals op te leiden inzake het verzamelen van gegevens en de verslaglegging van de terugdringing van de vraag naar en het aanbod van drugs 	<p>Verlagen van de lidstaten</p> <p>Jaarverslag Cepol</p> <p>EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage</p>
	<p>51. Uitgebreidere gegevensverzameling, onderzoek, analyse en verslaglegging betreffende:</p> <p>a. terugdringen van de vraag naar drugs;</p> <p>b. terugdringen van het aanbod van drugs;</p> <p>c. nieuwe trends, zoals polydrugsgebruik en misbruik van psychoactieve geneesmiddelen, die een gevaar vormen voor de veiligheid en de gezondheid;</p> <p>d. bloeioverdraagbare virussen die het gevolg zijn van drugsgebruik, waaronder, maar niet beperkt tot, hiv en virale hepatitis, alsmede seksueel overdraagbare ziekten en tuberculose;</p> <p>e. psychiatrische en lichamelijke comorbiditeit;</p>	Gaande	Lidstaten Commissie EWDD Europol ECDC Europees Geneesmiddelenbureau (EMA)	<ul style="list-style-type: none"> — Toegenomen beschikbaarheid en uitvoering van empirisch onderbouwde en wetenschappelijk deugdelijke indicatoren inzake de terugdringing van de vraag naar en het aanbod van drugs — Op het niveau van de lidstaten, de reikwijdte van nieuw onderzoek naar nieuwe trends zoals polydrugsgebruik en misbruik van psychoactieve geneesmiddelen; bloeioverdraagbare ziekten die het gevolg zijn van drugsgebruik, waaronder, maar niet beperkt tot hiv en virale hepatitis, alsook seksueel overdraagbare ziekten en tuberculose; psychiatrische en lichamelijke comorbiditeit; en andere problemen en gevolgen die verband houden met zowel legale als illegale stoffen 	<p>EWDD-verslagen</p> <p>Verslagen van het EMA</p> <p>Verslagen van de lidstaten</p> <p>Geharmoniseerde gegevensverslagen van EU-organen, inclusief het EWDD</p> <p>EU-Socta</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>f. drugsproblemen onder gedetineerden en de beschikbaarheid en reikwijdte van maatregelen en diensten ter terugdringing van de vraag naar drugs in gevangenissen; en</p> <p>g. andere problemen en gevolgen die verband houden met het gebruik van illegale stoffen, en van polydrugsgebruik (gecombineerd gebruik van illegale en legale stoffen, met inbegrip van psychoactieve geneesmiddelen, alcohol en tabak)</p> <p>h. overeenstemming van drugsbeleid met de internationale normen en beginselen op het gebied van de mensenrechten</p>			<ul style="list-style-type: none"> — Een studie binnen de gehele EU naar drugsgerelateerde buurtintimidatie en het effect daarvan op de zwaarst getroffen individuen, families en gemeenschappen, alsmede doeltreffende antwoorden daarop — Vaststelling van empirisch onderbouwde en wetenschappelijk deugdelijke indicatoren inzake drugsproblemen onder gevangenen 	
	<p>52. De capaciteit verbeteren om de opkomst en het gebruik van nieuwe psychoactieve stoffen te detecteren en te evalueren, en doeltreffend daarop te reageren, en toezicht houden op de mate waarin zulke nieuwe stoffen het aantal en het soort gebruikers beïnvloeden.</p>	<p>Gaande</p>	<p>Commissie Lidstaten EWDD Europol</p>	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 6 — De reikwijdte van nieuw epidemiologisch, farmacologisch en toxicologisch onderzoek dat is begonnen naar nieuwe psychoactieve stoffen en wordt gesteund door onderzoeksprogramma's van de lidstaten en de EU — De mate van uitwisseling van informatie, beste praktijken en inlichtingen — De mate waarin toxicologische laboratoria en onderzoeksinstituten toxicologische en gezondheidsgegevensanalyses betreffende nieuwe psychoactieve stoffen delen 	<p>EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage</p> <p>EWDD-Europol uitvoeringsverslag</p> <p>Verslagen van laboratoria en onderzoeksinstituten</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
	<p>53. Grotere inspanningen om forensische wetenschappelijke gegevens, inclusief ondersteuning voor de identificatie van nieuwe psychoactieve stoffen, laboratoriumstandaarden met betrekking tot nieuwe psychoactieve stoffen en de ontwikkeling van een gemeenschappelijke methode voor de identificatie van dergelijke stoffen, te delen door middel van betere samenwerking met het Gemeenschappelijk Centrum voor onderzoek van de Commissie en binnen bestaande netwerken, zoals de Groep drugs van het Europees netwerk van forensische instituten in het kader van de conclusies van de JBZ-Raad over de visie met betrekking tot Europese Forensische Wetenschappen 2020 en het Europees netwerk van douanelaboratoria</p>	2017-2020	Commissie Lidstaten EWDD	<ul style="list-style-type: none"> — Overkoepelende indicator 15 — Mate waarin forensische wetenschappelijke gegevens met betrekking tot nieuwe psychoactieve stoffen worden gedeeld ter ondersteuning van de identificatie van nieuwe psychoactieve stoffen — Het gemak waarmee laboratoriumstandaarden toegankelijk zijn voor forensische wetenschappelijke laboratoria, douanelaboratoria en instituten — Voortgang van de ontwikkeling van een gemeenschappelijke methode voor de identificatie van nieuwe psychoactieve stoffen 	<p>Verslagen EWDD-Europol</p> <p>Verslagen van de Commissie</p>
	<p>54. Op het niveau van de lidstaten en de EU beter in staat zijn om a) gedragswijzigingen in drugsgebruik en b) uitbraken van drugsgerelateerde epidemieën te detecteren, te evalueren en daarop te reageren</p>	Gaande	Lidstaten EWDD ECDC	<ul style="list-style-type: none"> — Aantal en succes van nieuw ontwikkelde en uitgevoerde drugsgerelateerde volksgezondheidsinitiatieven — Aantal en succes van bestaande maatregelen en initiatieven die zijn aangepast met het oog op drugsgebruik of uitbraken van epidemieën — Aantal en effect van vroegtijdige waarschuwingsrapporten, risicobeoordelingen en waarschuwingen 	<p>Vroegtijdig waarschuwingsstelselrapporten</p> <p>EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage</p> <p>Verslagen van het EMA</p>

Doelstelling	Actie	Termijn	Bevoegde partij	Indicator(en)	Verzamelen van gegevens/ beoordelingsmechanismen
15. Betere verspreiding van de resultaten van monitoring, onderzoek en evaluatie op nationaal en Unieniveau	<p>55. De lidstaten blijven steun geven aan de inspanningen van de EU ter zake van monitoring en informatie-uitwisseling, inclusief samenwerking met, en toereikende steun voor nationale Reitox-contactpunten</p> <p>a. Het organiseren van Europese evenementen die gericht zijn op de overdracht en verspreiding van kennis uit onderzoek naar beleidsmakers en beroepsbeoefenaars</p>	Gaande	Lidstaten EWDD Commissie	<ul style="list-style-type: none"> — Verspreiding van vrij toegankelijke output van door de EU gefinancierde studies — Mate waarin financiering van en andere inkomsten voor de nationale Reitox-contactpunten aan de vereisten voldoen — Aantal en succes van verspreidingsinitiatieven van nationale Reitox-contactpunten — Aantal EU-evenementen die gericht zijn op de overdracht en verspreiding van kennis uit onderzoek naar beleidsmakers en beroepsbeoefenaars 	<p>Verspreiding via internet, inclusief OpenAire en CORDIS</p> <p>EWDD-website</p> <p>EWDD-verslagen/maatregelenpakket van het Reitox-netwerk ten behoeve van nationale rapportage</p>

(¹) In het kader van Horizon 2020 (2014-2020) is al ongeveer 27 miljoen EUR toegewezen aan projecten in verband met drugsverslaving, waarin ook gedragsonderzoek en neurowetenschap aan bod komen.

BIJLAGE I

15 overkoepelende indicatoren voor het EU-actieplan inzake drugs (2017-2020) ⁽¹⁾

1. Percentage van de bevolking dat momenteel (de afgelopen maand) of recentelijk (het afgelopen jaar) drugs gebruikt of heeft gebruikt, en het percentage dat ooit in zijn leven heeft gedaan, per drug en per leeftijdscategorie (EWDD — algemeen bevolkingsonderzoek)
2. Geschatte trends in de prevalentie van problematisch en intraveneus drugsgebruik (EWDD — problematisch drugsgebruik)
3. Trends in door drugs veroorzaakt overlijden en sterfte onder drugsgebruikers (volgens de nationale definities) (EWDD — aan drugs gerelateerde overlijdensgevallen)
4. Prevalentie en incidentie, onder drugsspuuters, van besmettelijke ziekten die door drugsgebruik worden veroorzaakt, waaronder hiv en virale hepatitis, alsook seksueel overdraagbare aandoeningen en tuberculose (EWDD — drugsgerelateerde infectieziekten)
5. Trends in de leeftijd waarop illegale drugs de eerste keer worden gebruikt (Europees schoolproject voor onderzoek naar alcohol en andere drugs (ESPAD), gezondheidsgedrag bij schoolgaande kinderen (HBSC) en algemeen bevolkingsonderzoek naar drugsgebruik (EWDD — een belangrijke epidemiologische indicator))
6. Trends in het aantal mensen dat met drugsbehandeling begint (EWDD — vraag naar behandeling) en het geschatte totale aantal mensen in drugsbehandeling (EWDD — vraag naar behandeling en medische en sociale maatregelen)
7. Trends in het aantal en de hoeveelheid inbeslaggenomen illegale drugs (EWDD — inbeslagneming van drugs: cannabis met inbegrip van plantaardige cannabis, heroïne, cocaïne, crack, amfetamine, methamfetamine, ecstasy, lsd en andere stoffen)
8. Trends in de straatprijs en de zuiverheid van illegale drugs (EWDD — prijs en zuiverheid: cannabis met inbegrip van plantaardige cannabis, heroïne, cocaïne, crack, amfetamine, methamfetamine, ecstasy, lsd, andere stoffen en de samenstelling van drugstabletten)
9. Trends in het aantal eerste processen-verbaal van overtredingen van de drugswetgeving, per drug en soort overtreiding (dealen versus gebruik/bezit) (EWDD — drugsovertredingen)
10. Prevalentie van drugsgebruik onder gevangenen (EWDD — drugsgebruik in de gevangenis)
11. Beoordeling van de beschikbaarheid, reikwijdte en kwaliteit van diensten en maatregelen op het gebied van preventie, het beperken van schade, sociale integratie en behandeling (EWDD — medische en sociale maatregelen)
12. Empirisch onderbouwde maatregelen met betrekking tot preventie, behandeling, sociale integratie en herstel en de verwachte effecten daarvan op de prevalentie van drugsgebruik en problematisch drugsgebruik (EWDD — portaal van beste praktijken)
13. Sterke dialoog en samenwerking op het gebied van drugs met andere regio's, derde landen, internationale organisaties en andere partijen (EDEO-verslaglegging)
14. Ontwikkeling van nationale drugsstrategieën, evaluaties, wetgeving, coördinatiemechanismen en schattingen van de overheidsuitgaven in de EU-lidstaten (EWDD)
15. Vroegtijdig waarschuwingsstelsel inzake nieuwe psychoactieve stoffen (EWDD/Europol) en risicobeoordeling inzake nieuwe psychoactieve stoffen (EWDD)

⁽¹⁾ Deze indicatoren zijn gebaseerd op bestaande rapportagemechanismen die dateren van vóór de doelstellingen van de huidige EU-drugsstrategie en het actieplan, maar bieden de meest volledige reeks gegevens op het niveau van de EU om de monitoring en evaluatie daarvan mogelijk te maken.

BIJLAGE II

Gebruikte acroniemen

GDS	Raad van de EU — Groep douanesamenwerking
Celac	Latijns-Amerika en het Caribisch gebied (Comunidad de Estados Latinoamericanos y Caribeños)
Cepol	Europese Politieacademie
CND	Commissie verdovende middelen (VN)
COAFR	Raad van de EU — Groep Afrika
COASI	Raad van de EU — Groep Azië-Oceanië
COEST	Raad van de EU — Groep Oost-Europa en Centraal-Azië
COHOM	Raad van de EU — Groep rechten van de mens
COLAC	Raad van de EU — Groep Latijns-Amerika
Commissie	Europese Commissie
CONUN	Raad van de EU — Groep Verenigde Naties
COSCE	Raad van de EU — Groep OVSE en Raad van Europa
COSI	Raad van de EU — Permanent Comité operationele samenwerking op het gebied van de binnenlandse veiligheid
COTRA	Raad van de EU — Groep trans-Atlantische betrekkingen (Canada en VS)
Raadsgroep	Werkgroep van de Raad
COTER	Raad van de EU — Groep terrorisme (internationale aspecten)
COWEB	Raad van de EU — Groep Westelijke Balkan
Groep douane-unie	Raad van de EU — Groep douane-unie
DROIPEN	Raad van de EU — Groep materieel strafrecht
ECDC	Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (European Centre for Disease Prevention and Control)
EDEO	Europese Dienst voor extern optreden
Europees Geneesmiddelenbureau (EMA)	Europees Geneesmiddelenbureau (European Medicines Agency)
EWDD	Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugsverslaving
Empact	Europees multidisciplinair platform tegen criminaliteitsdreiging (European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats)
Enfsi	Europees netwerk van forensische instituten (European Network of Forensic Science Institutes)
ERA-NET	Netwerk van de Europese onderzoeksruimte (European Research Area-Network)
ERANID	Netwerk van de Europese onderzoeksruimte inzake illegale drugs (European Research Area Network on Illicit Drugs)
ESPAD	Europees schoolproject voor onderzoek naar alcohol en andere drugs (European School Survey Project on Alcohol and Drugs)
EU	Europese Unie
Eurojust	Europese Eenheid voor justitiële samenwerking
Europol	Agentschap van de Europese Unie voor samenwerking op het gebied van rechtshandhaving
EU-Socta	EU-dreigingsevaluatie voor zware en georganiseerde criminaliteit (Serious and Organised Crime Threat Assessment)
Frontex	Europees Agentschap voor het beheer van de operationele samenwerking aan de buitengrenzen van de lidstaten van de Europese Unie

HSBC	Onderzoek gezondheidsgedrag bij schoolgaande kinderen (Health Behaviour in School Aged Children survey)
HCV	Hepatitis C-virus
Horizontale Groep drugs	Raad van de EU — Horizontale Groep drugs
HIV	Humaan immunodeficiëntievirus
HLWG	Raad van de EU — Groep op hoog niveau asiel- en migratievraagstukken
INCB	Internationaal Comité van toezicht op verdovende middelen (International Narcotics Control Board) (VN)
JBZ	Justitie en Binnenlandse Zaken
LGBTI	Lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders/transseksuelen en interseksuelen
Lsd	Lyserginezuurdiëthylamide
MAOC-N	Maritiem Analyse- en Operatiecentrum
Masp's	Strategische meerjarenplannen (Multi-annual Strategic Plans) (Europol)
MoU	Memorandum van overeenstemming (Memorandum of Understanding)
Lidstaten	Lidstaten van de EU
NPS	Nieuwe psychoactieve stoffen
PEN	Door het UNODC/INCB ontwikkelde online systeem voor voorafgaande kennisgeving van uitvoer (Pre-Export Notification Online System)
PICS	Systeem voor doorgifte van incidenten met precursoren (Precursors Incident Communication System)
voorzitterschap	Het roulerende voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie
Voorzitterschapstrio	Groep van drie opeenvolgende roulerende voorzitterschappen van de Raad van de Europese Unie
Reitox	Europees Netwerk voor informatie over drugs en drugsverslaving (Réseau Européen d'Information sur les Drogues et les Toxicomanies)
Socta	EU-dreigingsevaluatie voor zware en georganiseerde criminaliteit (Serious and Organised Crime Threat Assessment)
Groep terrorisme	Raad van de EU — Groep terrorisme
VN	Verenigde Naties
UNAIDS	Gezamenlijk programma van de Verenigde Naties inzake hiv/aids (United Nations Joint Programme on HIV/AIDS)
UNGASS/SAVVN	Speciale zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties
UNODC	Bureau van de Verenigde Naties voor drugs- en misdaadbestrijding (United Nations Office on Drugs and Crime)
UNDP	Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties (United Nations Development Programme)
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie (World Health Organisation) (VN)

EUROPESE COMMISSIE

Wisselkoersen van de euro ⁽¹⁾

4 juli 2017

(2017/C 215/03)

1 euro =

	Munteenheid	Koers		Munteenheid	Koers
USD	US-dollar	1,1353	CAD	Canadese dollar	1,4730
JPY	Japanse yen	128,57	HKD	Hongkongse dollar	8,8646
DKK	Deense kroon	7,4367	NZD	Nieuw-Zeelandse dollar	1,5594
GBP	Pond sterling	0,87805	SGD	Singaporese dollar	1,5701
SEK	Zweedse kroon	9,6735	KRW	Zuid-Koreaanse won	1 307,61
CHF	Zwitserse frank	1,0954	ZAR	Zuid-Afrikaanse rand	15,0182
ISK	IJslandse kroon		CNY	Chinese yuan renminbi	7,7220
NOK	Noorse kroon	9,4850	HRK	Kroatische kuna	7,4165
BGN	Bulgaarse lev	1,9558	IDR	Indonesische roepia	15 174,42
CZK	Tsjechische koruna	26,132	MYR	Maleisische ringgit	4,8790
HUF	Hongaarse forint	308,30	PHP	Filipijnse peso	57,343
PLN	Poolse zloty	4,2426	RUB	Russische roebel	67,3400
RON	Roemeense leu	4,5884	THB	Thaise baht	38,617
TRY	Turkse lira	4,0377	BRL	Braziliaanse real	3,7503
AUD	Australische dollar	1,4922	MXN	Mexicaanse peso	20,6761
			INR	Indiase roepie	73,4970

⁽¹⁾ Bron: door de Europese Centrale Bank gepubliceerde referentiekosten.

UITVOERINGSBESLUIT VAN DE COMMISSIE

van 4 juli 2017

betreffende de financiering van het werkprogramma 2017 inzake opleiding op het gebied van voedsel- en voederveiligheid, diergezondheid, dierenwelzijn en plantgezondheid in het kader van het programma „Betere opleiding voor veiliger voedsel”

(2017/C 215/04)

DE EUROPESE COMMISSIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,

Gezien Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie en tot intrekking van Verordening (EG, Euratom) nr. 1605/2002 ⁽¹⁾, en met name artikel 84,

Gezien Verordening (EU) nr. 652/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 15 mei 2014 tot vaststelling van bepalingen betreffende het beheer van de uitgaven in verband met de voedselketen, diergezondheid en dierenwelzijn, alsmede in verband met plantgezondheid en teeltmateriaal, tot wijziging van de Richtlijnen 98/56/EG, 2000/29/EG en 2008/90/EG van de Raad, de Verordeningen (EG) nr. 178/2002, (EG) nr. 882/2004 en (EG) nr. 396/2005 van het Europees Parlement en de Raad en Richtlijn 2009/128/EG van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EG) nr. 1107/2009 van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van de Besluiten 66/399/EEG en 76/894/EEG en Beschikking 2009/470/EG van de Raad ⁽²⁾, en met name artikel 36, lid 1,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) In Verordening (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad ⁽³⁾ zijn algemene voorschriften vastgesteld voor de uitvoering van officiële controles op de naleving van voorschriften die in het bijzonder zijn gericht op het voorkomen, wegnemen of tot een aanvaardbaar niveau terugbrengen van risico's voor mens en dier en het zorgen voor eerlijke praktijken in de handel in levensmiddelen en diervoeders en het beschermen van de belangen van de consument. In artikel 51 van die verordening is bepaald dat de Commissie opleidingen kan organiseren voor het personeel van de bevoegde autoriteiten in de lidstaten dat belast is met de in die verordening bedoelde officiële controles; aan die opleidingen kan worden deelgenomen door deelnemers uit derde landen, met name uit ontwikkelingslanden. In deze opleidingen kan met name aandacht worden besteed aan de EU-wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften inzake diergezondheid en dierenwelzijn.
- (2) In artikel 2, lid 1, onder i), van Richtlijn 2000/29/EG van de Raad ⁽⁴⁾ is voorzien in het rechtsinstrument om opleidingen op het gebied van plantgezondheid te organiseren.
- (3) Het programma „Betere opleiding voor veiliger voedsel” is door de Commissie ingevoerd in 2006 om de in Verordening (EG) nr. 882/2004 vastgestelde doelen te bereiken. In de mededeling van de Commissie van 20 september 2006 over „Betere opleiding voor veiliger voedsel” ⁽⁵⁾ worden mogelijkheden voor de toekomstige organisatie van opleidingen verkend.
- (4) In Verordening (EU) nr. 652/2014 zijn bepalingen vastgesteld betreffende het beheer van de uitgaven uit de algemene begroting van de Europese Unie op het gebied van voedsel- en voederveiligheid, diergezondheid en dierenwelzijn en plantgezondheid. Overeenkomstig artikel 31 kan de Unie financiering verlenen voor de in artikel 51 van Verordening (EG) nr. 882/2004 bedoelde opleiding van het personeel van de bevoegde autoriteiten dat belast is met officiële controles, teneinde een geharmoniseerde aanpak van de officiële controles en andere officiële activiteiten te ontwikkelen om een hoog niveau van bescherming van de gezondheid van mensen, dieren en planten te waarborgen.

⁽¹⁾ PB L 298 van 26.10.2012, blz. 1.

⁽²⁾ PB L 189 van 27.6.2014, blz. 1.

⁽³⁾ Verordening (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 inzake officiële controles op de naleving van de wetgeving inzake diervoeders en levensmiddelen en de voorschriften inzake diergezondheid en dierenwelzijn (PB L 165 van 30.4.2004, blz. 1).

⁽⁴⁾ Richtlijn 2000/29/EG van de Raad van 8 mei 2000 betreffende de beschermende maatregelen tegen het binnenbrengen en de verspreiding in de Gemeenschap van voor planten en voor plantaardige producten schadelijke organismen (PB L 169 van 10.7.2000, blz. 1).

⁽⁵⁾ Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement. „Betere opleiding voor veiliger voedsel”, COM(2006) 519 definitief van 20.9.2006.

- (5) Om de uitvoering van het programma „Betere opleiding voor veiliger voedsel” in de lidstaten te waarborgen, moeten voor 2017 een financieringsbesluit en het werkprogramma inzake opleiding op het gebied van voedsel- en voedselveiligheid, diergezondheid, dierenwelzijn en plantgezondheid worden goedgekeurd. In artikel 94 van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012 van de Commissie ⁽¹⁾ zijn nadere bepalingen inzake financieringsbesluiten vastgesteld.
- (6) Bij Uitvoeringsbesluit 2013/770/EU van de Commissie ⁽²⁾ is een Uitvoerend Agentschap voor consumenten, gezondheid, landbouw en voeding (hierna „het agentschap”) opgericht. Bij dit besluit zijn bepaalde taken in verband met het beheer en de uitvoering van het programma in het kader van de opleidingsmaatregelen inzake voedselveiligheid overeenkomstig Verordening (EG) nr. 882/2004 en Richtlijn 2000/29/EG aan het agentschap gedelegeerd.
- (7) Het is noodzakelijk te voorzien in de betaling van achterstandsrente op basis van artikel 92 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 en artikel 111, lid 4, van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012.
- (8) Om flexibiliteit toe te laten in de uitvoering van het werkprogramma wordt de term „belangrijke wijziging” omschreven in de zin van artikel 94, lid 4, van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012.
- (9) De in dit besluit vervatte maatregelen zijn in overeenstemming met het advies van het Permanent Comité voor planten, dieren, levensmiddelen en diervoeders,

BESLUIT:

Artikel 1

Het werkprogramma

Het in de bijlage opgenomen werkprogramma voor de uitvoering in 2017 van het programma „Betere opleiding voor veiliger voedsel” wordt goedgekeurd.

Het jaarlijkse werkprogramma is een financieringsbesluit in de zin van artikel 84 van Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012.

Artikel 2

Bijdrage van de Unie

1. De maximumbijdrage voor de uitvoering van het werkprogramma voor 2017 wordt vastgesteld op 16 500 000 EUR en wordt gefinancierd uit de kredieten onder begrotingsonderdeel 17 04 03 van de algemene begroting van de Europese Unie voor 2017.

2. De in lid 1 vermelde kredieten kunnen ook dienen voor de betaling van achterstandsrente.

Artikel 3

Flexibiliteitsclausule

Gecumuleerde wijzigingen in de toewijzingen voor specifieke acties die niet meer bedragen dan 20 % van de maximumbijdrage, als bedoeld in artikel 2, lid 1, van dit besluit, worden niet als belangrijk beschouwd in de zin van artikel 94, lid 4, van Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012 wanneer deze wijzigingen de aard van de acties en de doelstelling van het werkprogramma niet significant beïnvloeden. De verhoging van de in artikel 2, lid 1, van dit besluit genoemde maximumbijdrage mag niet meer bedragen dan 20 %.

⁽¹⁾ Gedelegeerde Verordening (EU) nr. 1268/2012 van de Commissie van 29 oktober 2012 houdende uitvoeringsvoorschriften voor Verordening (EU, Euratom) nr. 966/2012 van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (PB L 362 van 31.12.2012, blz. 1).

⁽²⁾ Uitvoeringsbesluit 2013/770/EU van de Commissie van 17 december 2013 tot oprichting van een Uitvoerend Agentschap voor consumenten, gezondheid en voeding en tot intrekking van Besluit 2004/858/EG (PB L 341 van 18.12.2013, blz. 69).

De verantwoordelijke ordonnateur mag wijzigingen doorvoeren zoals bedoeld in de eerste alinea. Deze wijzigingen worden uitgevoerd overeenkomstig de beginselen van goed financieel beheer en evenredigheid.

Gedaan te Brussel, 4 juli 2017.

Voor de Commissie

Vytenis ANDRIUKAITIS

Lid van de Commissie

BIJLAGE

1. Inleiding

Op basis van de in Verordening (EG) nr. 882/2004 en Richtlijn 2000/29/EG vastgelegde doelstellingen bevat dit werkprogramma de volgende te financieren acties en verdeling van de financiële middelen voor 2017:

1.1 <u>Aanbesteding</u> (uitgevoerd in direct beheer): externe contracten voor de uitvoering van het opleidingsprogramma en andere leermiddelen	16 500 000 EUR
TOTAAL	16 500 000 EUR

2. Aanbesteding

In 2017 is voor aanbestedingscontracten een totaal begrotingskrediet van 16 500 000 EUR gereserveerd.

RECHTSGRONDSLAG

Verordening (EG) nr. 882/2004, artikel 51
 Richtlijn 2000/29/EG, artikel 2, lid 1, onder i)
 Verordening (EU) nr. 652/2014, artikel 31 en artikel 36, lid 1

BEGROTINGSONDERDEEL

Begrotingsonderdeel: 17 04 03

INDICATIEF AANTAL EN TYPE VOORGENOMEN CONTRACTEN

Voor elk van de hieronder bedoelde technische kwesties zullen één of meer directe of raamcontracten voor diensten worden gesloten. Er zullen naar schatting circa 18 directe of specifieke dienstencontracten worden gesloten. De externe contractanten worden voornamelijk betrokken bij de organisatorische en logistieke aspecten van de opleidingsactiviteiten.

ONDERWERP VAN DE VOORGENOMEN CONTRACTEN (INDIEN MOGELIJK)

In 2017 zullen de opleidingsacties betrekking hebben op de volgende onderwerpen:

Activiteiten	Bedrag in EUR
Noodplanning en ziektebestrijding bij dieren	1 265 000
Evaluatie en toelating van gewasbeschermingsmiddelen	630 000
Geïntegreerde gewasbescherming	890 000
Materiaal dat met levensmiddelen in aanraking komt	760 000
Toezicht op voedselverbeteraars	1 215 000
HACCP-controles	1 700 000
Levensmiddelenhygiëne en flexibiliteit	1 200 000
Microbiologische criteria bij levensmiddelen en bestrijding van zoönosen	915 000

Activiteiten	Bedrag in EUR
Nieuwe technieken voor levensmiddelenonderzoek	900 000
Overdraagbare spongiforme encefalopathieën en dierlijke bijproducten	745 000
Interne audit van officiële controlesystemen	910 000
Versterking van het effect van overzichtsaudits van de Unie	880 000
Ondersteuning voor controles door de Unie in lidstaten en derde landen	430 000
EU-benadering van antimicrobiële resistentie	1 110 000
EU-benadering van risicoanalyse	630 000
Integratie in de informatiebeheersystemen van de EU	1 100 000
Online leren en onderwijs, met inbegrip van de ontwikkeling van instrumenten, ondersteuning en bijstand	750 000
Noodplanopleidingen, conferenties, leer- en verspreidingshulpmiddelen op het gebied van diergezondheid en dierenwelzijn, plantgezondheid en voedselveiligheid	470 000
TOTAAL	16 500 000

BEOOGDE OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

De beoogde operationele doelstellingen zijn de ontwikkeling, de organisatie en het beheer van opleidingsprogramma's op de genoemde gebieden om een hoog niveau van competentie te waarborgen bij het controlepersoneel, de uniformiteit, objectiviteit en efficiëntie van officiële controles in de hele EU te verbeteren en bij te dragen tot meer uniformiteit van de controleprocedures tussen EU- en niet-EU-partners.

VERWACHTE RESULTATEN

De Commissie verwacht de volgende resultaten:

- a) de bekendheid van het controlepersoneel met en kennis van de genoemde opleidingsgebieden verbeteren;
- b) zorgen voor een gemeenschappelijke interpretatie van de huidige EU-bepalingen en -instrumenten in verband met officiële controles op de genoemde opleidingsgebieden;
- c) beste praktijken voor officiële controles op de genoemde opleidingsgebieden verspreiden;
- d) de uitwisseling van ervaringen bevorderen om het niveau van deskundigheid en harmonisatie bij de aanpak van officiële controles in de genoemde opleidingsgebieden te verbeteren.

UITVOERING

16 365 000 EUR (financiering van voedselveiligheidsmaatregelen uit hoofde van Verordening (EG) nr. 882/2004 en Richtlijn 2000/29/EG) zal worden beheerd en besteed door het Uitvoerend Agentschap voor consumenten, gezondheid, landbouw en voeding (Besluit 2013/770/EU van de Commissie). De resterende 135 000 EUR zullen door de Commissie worden beheerd voor de financiering van de bijstand en ondersteuning voor het project inzake online leren en onderwijs.

INDICATIEF TIJDSHEMA VOOR DE START VAN DE AANBESTEDINGSPROCEDURE

Bij benadering tijdens het 3e-4e kwartaal van 2017.

INDICATIEF BEDRAG VAN DE AANBESTEDING

16 500 000 EUR

Benoeming waarnemend raadadviseur-auditeur in handelsprocedures

(2017/C 215/05)

Met ingang van 1 juli 2017 heeft het voor handelspolitiek bevoegde lid van de Commissie overeenkomstig artikel 3 van het besluit van de voorzitter van de Europese Commissie van 29 februari 2012 betreffende de functie en het mandaat van de raadadviseur-auditeur in bepaalde handelsprocedures (PB L 107 van 19.4.2012, blz. 5) de heer Piotr OGONOWSKI benoemd tot waarnemend raadadviseur-auditeur.

V

(Bekendmakingen)

PROCEDURES IN VERBAND MET DE UITVOERING VAN HET
GEMEENSCHAPPELIJK MEDEDINGINGSBELEID

EUROPESE COMMISSIE

Voorafgaande aanmelding van een concentratie

(Zaak M.8493 — Deere & Company/Wirtgen)

(Voor de EER relevante tekst)

(2017/C 215/06)

1. Op 28 juni 2017 heeft de Commissie een aanmelding van een voorgenomen concentratie in de zin van artikel 4 van Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad⁽¹⁾ ontvangen. Hierin is meegedeeld dat Deere & Company („Deere”, Verenigde Staten) in de zin van artikel 3, lid 1, onder b), van de concentratieverordening uitsluitende zeggenschap verkrijgt over alle activiteiten van Wirtgen Group („Wirtgen”, Duitsland) door de verwerving van aandelen.
2. De activiteiten van de betrokken ondernemingen zijn:
 - Deere: vervaardiging en verkoop van landbouw-, bouw- en bosbouwmachines, industriële dieselmotoren en bepaalde andere onderdelen, alsook materieel voor gazonverzorging. Deere biedt ook financiële diensten aan, hoofzakelijk voor haar eigen materieel. Zij is wereldwijd actief en opgenomen in de S&P 500-index die genoteerd is op de New York Stock Exchange;
 - Wirtgen: vervaardiging en verkoop van bouwmachines; Wirtgen Group omvat de merknamen Wirtgen, Vögele, Hamm, Kleemann, Benninghoven en Ciber, alsook verkoop- en dienstverleningsbedrijven. Wirtgen is wereldwijd actief.
3. Op grond van een voorlopig onderzoek is de Commissie van oordeel dat de aangemelde transactie binnen het toepassingsgebied van de concentratieverordening kan vallen. Ten aanzien van dit punt wordt de definitieve beslissing echter aangehouden.
4. De Commissie verzoekt belanghebbenden haar hun eventuele opmerkingen over de voorgenomen concentratie kenbaar te maken.

Deze opmerkingen moeten de Commissie uiterlijk tien dagen na dagtekening van deze bekendmaking hebben bereikt. Ze kunnen, met vermelding van zaaknummer M.8493 — Deere & Company/Wirtgen, worden toegezonden per fax (+32 22964301), per e-mail (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) of per post aan onderstaand adres:

Europese Commissie
Directoraat-generaal Concurrentie
Griffie voor concentraties
1049 Brussel
BELGIË

⁽¹⁾ PB L 24 van 29.1.2004, blz. 1 („de concentratieverordening”).

Voorafgaande aanmelding van een concentratie
(Zaak M.8534 — Bouygues Immobilier/Accor/Nextdoor)
Voor de vereenvoudigde procedure in aanmerking komende zaak
(Voor de EER relevante tekst)
(2017/C 215/07)

1. Op 26 juni 2017 heeft de Commissie een aanmelding van een voorgenomen concentratie in de zin van artikel 4 van Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad ⁽¹⁾ ontvangen. Hierin is meegedeeld dat de onderneming Bouygues Immobilier SAS (Frankrijk) en de onderneming Accor SA (Frankrijk), in de zin van artikel 3, lid 1, onder b), van de concentratieverordening gezamenlijke zeggenschap verkrijgen over de onderneming Nextdoor SAS (Frankrijk) door de verwerving van aandelen.

2. De activiteiten van de betrokken ondernemingen zijn:

- Bouygues Immobilier: actief op verschillende gebieden van projectontwikkeling voor woningen, kantoorgebouwen en winkel- en bedrijvenparken;
- Accor: actief in de hotelsector;
- Nextdoor: actief in de sector bedrijfsvastgoed via de beschikbaarstelling en de exploitatie van intelligente en gedeelde werkruimten voor ondernemingen, waarbij tevens een aantal zakelijke diensten worden aangeboden.

3. Op grond van een voorlopig onderzoek is de Commissie van oordeel dat de aangemelde transactie binnen het toepassingsgebied van de concentratieverordening kan vallen. Ten aanzien van dit punt wordt de definitieve beslissing echter aangehouden. Er zij op gewezen dat deze zaak in aanmerking kan komen voor de vereenvoudigde procedure zoals uiteengezet in de mededeling van de Commissie betreffende een vereenvoudigde procedure voor de behandeling van bepaalde concentraties krachtens Verordening (EG) nr. 139/2004 van de Raad ⁽²⁾.

4. De Commissie verzoekt belanghebbenden haar hun eventuele opmerkingen over de voorgenomen concentratie kenbaar te maken.

Deze opmerkingen moeten de Commissie uiterlijk tien dagen na dagtekening van deze bekendmaking hebben bereikt. Ze kunnen, met vermelding van zaaknummer M.8534 — Bouygues Immobilier/Accor/Nextdoor, worden toegezonden per fax (+32 22964301), per e-mail (COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu) of per post aan onderstaand adres:

Europese Commissie
Directoraat-generaal Concurrentie
Griffie voor concentraties
1049 Brussel
BELGIË

⁽¹⁾ PB L 24 van 29.1.2004, blz. 1 („de concentratieverordening”).

⁽²⁾ PB C 366 van 14.12.2013, blz. 5.

ISSN 1977-0995 (elektronische uitgave)
ISSN 1725-2474 (papieren uitgave)

Bureau voor publicaties van de Europese Unie
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

NL